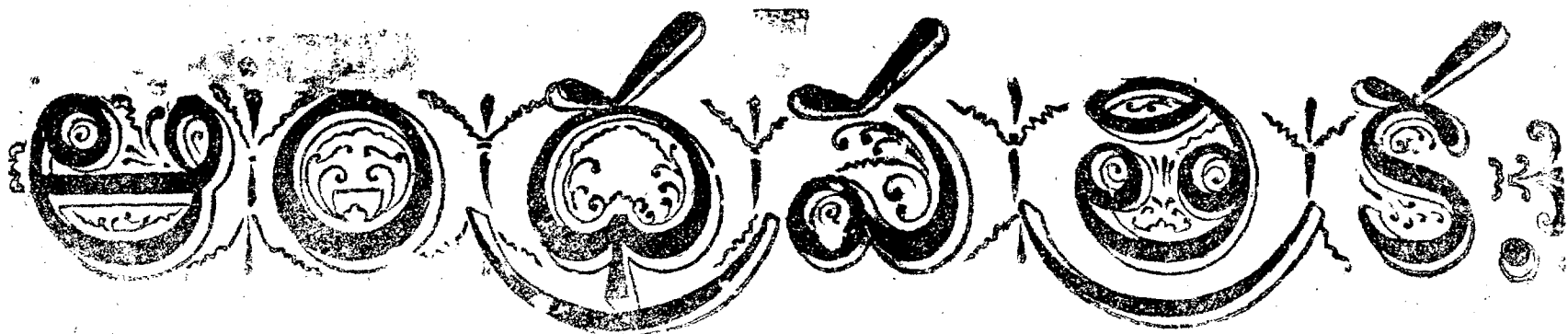

విడిపత్రిక 1-కి 0-1-6

Register No. M. 1118.

Post Box No. 212.

Telephone No. 544.

310567

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును.

Vol. 9!

సంపుటము =

జెన్నపట్టణము 1923 వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 5-వ తేది గురువారము
రుధి కోణ్ణా రి నా మ స ం వ త్స ర ము, శ్రావణ బహుళ చవతి ర.

No. 307

సంచిక 302

అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు మంచిమందు

అమృతాంజనము గాయము పుండ్లకు

ఘనమయినమందు

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి రూ. 0-10-0 ప్రతియింటనుండదగినది

అమృతాంజనము లోకప్రసిద్ధిని బడసియున్నది. అమృతాంజనము అన్ని నోవ్వలకు సిద్ధామృతము. అమృతాంజనము అమృతశబ్దమాదినిగల మాయమందుగాక, పలుమందులవలన మోసముగలుగను. పంచభావచీటిని చూచి కొనిన మోసముగలుగదు. అమృతాంజనపు జగత్ప్రఖ్యాతవలన జేశమునందంతటను తెలిసినది.

అమృతాంజనము డిపో, బొంబాయి, లేక నెం. 7 తంబు కెట్టివీధి, మదరాసు.

మార్షల్స్ పోర్టబుల్ స్టీము ఎంజినులు

తయారుచేయుట కగు వ్యయము తగ్గినందున మార్షల్స్ పోర్టబుల్ స్టీము ఎంజినులను తగ్గువల ధర్మచకారము
యిచ్చుటకు పిలువగనున్నదని మిక్కిలి సంతోషముతో తెలుపుచున్నాము.

స్టాకునుండి సరఫరా చేయబడును

ఈదిగువ తెలుపబడినవాటిని స్టాకునుండి సరఫరాచేయుగలము. 6, 8, 12, 14, 16, 20 గజ్జముల వలన
గలిగినట్టియు మామూలుగా నమర్చబడు మేలైన పరికరములు గలిగినదియు సరఫరా చేయబడును.

మార్షల్స్ పోర్టబుల్ స్టీము ఎంజినులు హిందూదేశమందు అంతటను ఉపయోగించబడుచున్నది. అవి ఉత్కృష్టమైనవిగాను
ఎక్కువ ఖర్చులేనివిగాను, చాలకాలమువరకు నున్నవనిగాను యున్నవి.

పిండిచేయుటకు, పొట్టు విడదీయుటకు, పంపుచేయుటకు, నైలు డ్రైవింగుకుతగినది. మతేయు కంట్రాక్టుదారులకు, కట్టడములు
కట్టువారికి మిక్కిలి ఉపయోగము చిత్రవిచిత్రపు జాబితాకు నేడే వాయువు, మీకుకావలసిన ఎంజినుగూర్చి గాని
లేక స్టాంపునుగురించి గాని మంచి ప్రవీణులు సలహానిచ్చెదరు. సలహాకుగాను కట్టుమేమియు నివ్వ నవసరములేదు.

Marshall, Sons & Co., India, Ltd.

Engineers.

9, Second Line Beach, MADRAS.

and at

COIMBATORE, TANJORE.

CALCUTTA, BOMBAY, LAHORE, BEZWADA.

“హిందూదేశమునకు యుగ మెట్లు కలిగినది?”

విలియం అనగా 10 లక్షలు

[రెవెన్యూ ప్రగతి మంజుశ్రీ కర్మాగారము]

(విశ్వ కళాశాల)

V-న భాగము

కాంగ్రెసు భావియుగ ప్రస్థానమును చేయవలసిన అత్యంత
సత్యమును గమనింపుడు.

విశాఖ నుండి గ్రామము ముగిసినప్పటి నుండియు, ప్రభు
త్వము సామాన్య ప్రజల వృద్ధిచేయు, కొత్త పనుల కల్పిం
చియు, ప్రజలనుండి అధికారమును గ్రహించి మంచిని
ప్రాయముగా ఖర్చు పెట్టుచున్నది. ఈ విధివల్ల ప్రజలకు
సమృద్ధి వచ్చి అధికారమును చాలక ప్రతి సంవత్సరము
యుగమును గూడ చేయుచు జీవించుచున్నది. ఈ క్రింది సంఖ్యలు
దేవునిగారి యుగమును తెలుపును.

1916 నుండి 1922 నుండి వరకు గల సుమారు
7 సంవత్సరములలో, రాజధాని, ముఖ్యమంత్రి, రైలు
చార్జీలు, ఎగుమతి దిగుమతి పనులు, స్టాంపు, పోస్టాఫీసులు
ఇతరములు మున్నగునవి వృద్ధిచేయు పుణ్యమును, సుమారు
71 కోటి 98 లక్షల రూపాయలను మామూలుగా బడికంటె
అధికముగా గ్రహించెను. ఇది చాలక 1918 నుండి 1922
నుండి వరకు గల 5 సంవత్సరములలో రాజధాని భూమి
కోట్ల రూపాయలు అధికముగా ఖర్చును కనబరచి, సమరంబును
భరించుటకు 31 కోటి రూపాయలు విలువల కరెన్సీ
నోట్లను వెనుక నాణెము లేకయే పుజించిరి. ఇది అధిక సిద్ధాంత
ముల ననుసరించి అతిపాపాపకృత్యము. విశాఖలోను యుగము
చాలముగా భరించెను. హైదరాబాదు రాజధానిగా వచ్చిన
సుమారు 71 కోట్ల యుగమును మైన 100 కోట్ల మొత్తము
171 కోట్ల ప్రభుత్వ ఖర్చులకు అధికముగా కలిపబడినది కావున,
ఇది అంతయు సేవకుండి దిగిన నూతన సంస్కరణముల ఖర్చు
కావాలి. ఇందులకే కావాలి “స్వరాజ్యవ్యాప్తి తేజవలది”
ని విశేషమును నిశ్చయించుచు ఈ సంస్కరణముల చేయి
యవలసియున్నది.

ఇది కాక 1922 నుండి రాష్ట్ర ప్రభుత్వములు 12 కోట్ల
అప్పుచేసినవి. ఇవియు ఇతర పెట్టుబడి ఖర్చులను కలిపియే
1923 నుండి 844 కోట్ల యుగము పెరిగినది.

గత 5 సంవత్సరములలో గత 5 సంవత్సరములలో, యుగము
చేత అధిక కష్టతయం దెన్నడును గలగలేదు. అందులకే ఈ యుగ
వరకు నిరంతరము నాటకము చేయు ముఖ్యవ్యక్తులకే దేశము
నకు గల్గినది.

ఇటీవల ప్రచురించబడిన 1923-24 నుండి బడ్జెట్ ప్రకారము
గత సంవత్సరము బాపకు 17½ కోట్ల రూపాయలు ఈ సంవత్సరమున
5.85 కోట్ల రూపాయలు తగ్గి కనిపించుచున్నది. ఇప్పటికే
దేశము పన్నుల భారమును భరించుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. ఈ
సంవత్సరము లోను భరించుటకు ప్రయత్నించుచున్నది. ఈ
ముఖ్యధాన్యమైన ఉప్పుపన్నును పెంచుటకై అధిక సభ్యులను
సమర్థించుచున్నది. ఈ ఉప్పుపన్నును గోల్డ్ మహానీయుడు
జూలై 1888 నుండి మునుగురు (82 పౌ. తూకం)
2.8.0 నుండి, 1903 నుండి 2.0.0 రూపాయలను,
1905 నుండి 1.8.0 నుండి 1907 నుండి 1.0.0
కును తగ్గించెను. కాని 1916 నుండి 1.4.0 హె
చ్చెను. ఇప్పుడు తిరిగి యథాస్థానము ద్వారాను అని పూ
ర్వపు 2.8.0 కును తీసికొనిపోక అధిక కష్టములను సమర్థించు
చున్నది.

ఈవిధముగా భాగ్యప్రభుత్వము, ప్రతి సంవత్సరము చేత
యుగ విధివల్ల యుగము చేయుటకు కారణమేమి? ముఖ్య
ముగా విలియం ఖర్చు సంతకముతో వృద్ధి పొందుచు
దుటయే, దీనివల్ల నిలగవలసివున్నది.

సం.	కోట్ల రూ.	లక్షలు.
1884	17	70
1900	25	44
1914	80	65
1922	84	

1919	58	78
1922	62	
1923	60½	మరింత.
1884	సం. కంటే	దేశమునందు అధిక కష్టతయం

దేశము నాటికంటే చేదు దండయాత్రలు చేయబడినవి, నాటికంటె
చేదు ప్రభుత్వమున చేయుట కష్టమైన పనులను గలదని
ప్రభుత్వము చెప్పుచున్నది, ఈ విలియం ఖర్చు 4 లక్షలు హెచ్చి
నది. బహుశ, ఇంగ్లండు మున్నగు సామాన్య వ్యాప్తి గల గొప్ప
దేశములు తమ సామాన్య రాజధాని నుండి 13 నాటికంటె
విలియం, నాకాఫాల్ ఖర్చు పెట్టుచున్నది. కాని భారత
గర్వము ఒక్క విలియం కాక సామాన్య ఆదాయములో నుండి
30 మొదలు 50 వరకును కూడ, నీ ప్రభుత్వము ఖర్చు పెట్టు
చున్నది. ఈ విలియం ఖర్చును తగ్గించవలసివచ్చినది కాంగ్రెసు గత
5 సంవత్సరముల నుండి ప్రభుత్వమును కోరి కోరి విసిగి యున్నది. ఈ
విలియం ఖర్చులను, నివిల సర్వీసు ఖర్చులను ప్రభాభిప్రాయ
ప్రకారము ప్రభుత్వము తగ్గించి యుండినచో భారతగర్వము
యుగమును గాకండి యుండును. గతంలో కాంగ్రెసు తీర్మా
నము చేయవలసిన అగత్యమును గూడ లేకుండి యుండును.

ఈవిధమునచూచి, ప్రభాభిప్రాయమునకు వ్యతిరేకం
చి. అధికారముతో కాననభలలోనికి పరుగిడిన మితవాద
ప్రముఖులే నీట్ల నమలుచున్నారు. ఇక కర్ణధారామయ ఆధిక
మంత్రియే ఇట్లు విశేషించుచున్నాడు.

“గత 5 సంవత్సరములనుండియు గల్గుచున్న ఆదాయ
వ్యయవ్యత్యాసములను ఈ క్రింది దుష్ఫలితములు గలగుచున్నవి
శుక్లపు కరెన్సీ నోట్లు వృద్ధిచేయుట మూలముగా పన్నులను
హెచ్చించుట; జరుగుచున్నట్టియు, జరుగబోవునట్టియు బడ్జెట్టు
లపై గొప్ప భారము మోపుటల యగుట, దేశపు పరస్పరి తగ్గు
ట, యుగసంబంధములైన ఖర్చులు అధికమగుట, ప్రజాపయోగ
కార్యముల కుపయోగించు మూలద్రవ్యము నష్టమగుట.”

ఇంకను తేటతెల్లముగా భారత ప్రభుత్వపు అధికవ్యయ
మును గూర్చి ఆధికమంత్రిగారి యిట్లు ప్రసంగించిరి.

“తమకు వార్షికముగా వచ్చు ఆదాయముకంటె హెచ్చు
ఖర్చుచేయు మానవుడు అట్టివర్తనయొక్క ఫలమును అనుభవిం
పక తప్పదు. ఇది ఒక రాజ్యముపట్ల కూడ వర్తించును. ఆవిధ
ముగ సభ్యవ్యయమును చేయు మానవుడు, అట్టి వ్యయమును

తగ్గించనైన తగ్గించవలెను. తన తన ఆస్తిలో కొంతగాని అంత
యుగాని, అమ్ముట లేక తన భాగస్వామి జరిగింపవలెను. తన భాగ
దారుల దగ్గర ఆయన చేయవలెను. (అధికవ్యయము చేయు) రా
జ్యముకూడ ఈ మార్గములకే లోబడవలెను.”

1920 నుండి 566 కోట్ల రూ. అయియుండినది
యెందులకునైనను మూటికి 60 నొప్పున హెచ్చి 844 కోట్ల
రూ. పెరిగినది. ఎప్పుటికి. ఈమహాయుగమునుండి భారతవర్షము
నకు విముక్తి? ఈసంఖ్య లెచుకొనినప్పుడే హృదయము భేదిల్లు
చున్నది. దినదిన ప్రవర్ధమానమగుచున్న ఈ యుగవర్షముల క్రింద
భారతవర్షము మానముతో హతము కావలెననియేనా కాశ్రి గారి
హితము?

ఇంత అధర్వయుగ భారము క్రింద నేటివరకు మాతాదక
క్రంగుచుండిన భారతవర్ష ప్రజాభావమును గూర్చి ప్రపంచము
అచ్చెరువు పోయినగాని కాశ్రి గారు వగచునట్లుగా ఈ తీర్మా
నముపట్ల నిరసనభావమును చూపదనియే వైచిత్ర్యము బట్టి దృఢ
ముగా నమ్మవచ్చును.

ఇక నొక్క వైశిష్ట్యము భారతయుగమును పెరుగ నివార్య
రాదు. అట్లు జరిగిన భారతవర్షమును మహాభావము దక్కముందు
వారిలేదు.

కావుననే భారతజాతీయమహాసభ గయా తీర్మానపు
తేదీనుండి ప్రజాప్రతినిధులు కాని నేటికాననభ్యుల అనుమతితో
ప్రభుత్వము చేయు యుగములకు దేశము బాధ్యత వహించాల
దని స్పష్టముగ ప్రకటించినది.

సబ్బును తయారు చేయువారికి నోటీసు

మెసర్స్ జోసెఫ్ థాన్ & కో. ల్లో అంతు సబ్బువారి పొడి
జేయబడిన కాస్టిక్ సోడా హాబిటాల్ నున్నది. తక్షణమే గత
ఫలా చేయబడును బయటిపూరి జ్యోతిలు ఏ. పి. మూలముగా
మంబడును. ఈదినక విలాసమునకు దిగి నుడు పంపవలెను.

T. A. Taylor & Co. Ltd.,
10/14 Armenia Street
Box No 51 Madras

చిత్ర విచిత్ర పనులకు వేరుపొందిన వారెవరు? (1)

వంశీలా వడ్డాణమునకు
ఉపయోగించునట్టి
కెంపులు చెక్కిన
మోపు

ధర రు. 45
రు. 85

అన్నియు మీకే విశదము కాగలదు. ఎట్టి రకము పురమాపి నగలనైనను మాట ప్రకారము
నకాలములో తయారుచేసి ఇవ్వగలము. చొక్కపు సీమవెండికి, బంగారుకు పూచి ఇవ్వబడును.
ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుస్వామి శెట్టికంపెనీ, నగలనర్తకులు నెం. 25 నై నాబజారు వాడూరు.

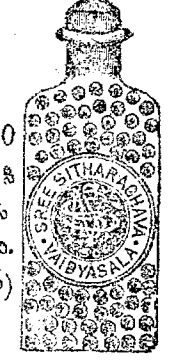
లోకామయహార కస్తూరిమాత్రలు

పిన్నలుమొదలు వయస్సైన పెద్దవారివరకు సాధారణ వ్యాధులన్నిటికిని వాడతగినది.
250-300 మాత్రలుగల సీసా 1-కి ధర 0-4-0 మొత్తము 6 సీసాలవరకు రూ. 1-4-0
(1002) సాధారణమైన వ్యాధులన్నిటికిని మిలో కస్తూరిమాత్రలు అద్భుతమైనవి మొదలగునవి దయచేసి
6 బుడ్లను పంపుడు. పి. శ్రీనివాసరావు, కాంగ్రెసు బ్రిటిష్ మెంట్ డిపార్టుమెంటు రాయలూరు (పి. బ్రిట్ ప్రావిండు)
(1008) మీ కస్తూరిమాత్రలను వాడుటచే చలించుట, కడు మొదలగు వ్యాధులు వాగుగా తుడిచినవి.
తక్షణమే 6 బుడ్లను పంపుడు. హరంగ టై నిలా గౌడార హనుమాన్ హాస్తి, కర్ణాటకా)

సారస్వతానవం (బుద్ధిప్రసాదిని)

పిల్లలకు, తరుణులకు, వృద్ధులకు, స్త్రీలకు మధ్య బలమునిచ్చు జీవధము.
జ్ఞానకేతన కలిగించును, నంగిరస్థల కంఠస్థులను మనోహరత నిచ్చును. కడుపు, రొమ్మ, పక్కలు, మోకాళ్లు,
మాంసభండ్లు, కర్రను పీటిలో గలగు నొప్పులను పరిహరించును. మొదలు దుష్ఫలములను గలగు మరపు, ఆలస్యము, తల
చేదీను, కండుచీకటి, జీవకంఠము, పీపునరములు చేదదం, కడుపులోనుండు పంకటము, మలబద్ధము, అశ్రితేజుండుట, తలతిప్ప
దము, కాంతిహీనత, గుల్మము, మూలరోగములు, ఇంకను అనేకరోగములను గుణపరచును. విద్యార్థులకును, వ్యాధివాదులకు
సంతోషపంపిడి.
6 బుడ్ల సీసా 1-కి రు. 1-0-0 య.

రు. 2 లు జీవధములు కొనువారికి మా శ్రీరాములవారి వట్టాభిషేక కార్యాలయము ఇనాం.
నెం 281, రెంబుకెట్టిపేటి, మదరాసు. ప్రాచీనమైనది విశేషమందు.
సాక్ష్యపు వెంటకానవం వండితులు, శ్రీ శీతారాధునవై దృశ్యాల మొసూరు. (4)

శాసనసభల బూటకము

గివ్వాలాగారి పశ్చాత్తాపము

రంగూను, ఏప్రిల్ 4 :—గివ్వాలాగారు రంగూనులో కాశీకుమార వసుదేవరాయల కిరీటాభరణములను గురించిన కేసును గివ్వాలాగారు రంగూను కార్పొరేషను ఆధ్వర్యమున సామ్రాజ్యకానసభకు పోషించుటకు చేరి రెండు కార్పొరేషను సమావేశములకు హాజరుండిరి. అందువలన యీతాళిగూడ వారు సమావేశములకు హాజరుండిరి అభ్యర్థనగా నుండి యుండకు అందున ఇప్పుడే పీఠము హస్తములకు రాగానే ప్రత్యేకపు బోటు మీద కార్పొరేషను భవనమునకు గివ్వాలాగారు తీసికొనిపోయిరి. అచట కార్పొరేషనుకు సభ్యులపేర ముద్రకరించిరి.

అసానియేలెడ్ వెస్ విలేజులలో

గివ్వాలాగారి సంభాషణ

రంగూను, ఏప్రిల్ 4 :—నిట్టి శోభన సామ్రాజ్యకాన సమావేశమునందే గివ్వాలాగారు రంగూనుకు వచ్చిరి. కటికి నము అసాని యేలెడ్ వెస్ విలేజుల వారిని సంప్రదించి క్రమత కానసభల విషయము ప్రశ్నించగా గివ్వాలాగారిట్లు అభిప్రాయము యిచ్చిరి :—గతవర్షమునకన్న సామ్రాజ్యకానసభ బలహీనమై, అధికారమును కోల్పోయినది. రాజ్యాంగవిధానములకు వివిధార్థముల విప్పిచెప్పము, కానసభపై తన కలిసాధికారమును యెక్కువజేయుటకు ప్రభుత్వము వారు గడచిరి. గతవర్షము ముగియఁజేయఁజేసిన కాకటిట యింకా కాలము మొత్తము కిక్కిరుచుకొని ఓటముల కాఖిలము తగ్గిపులు నుపహించుటయు, నీర్లుల పోచ్చించుటయును సులభమిచ్చుటయు యిత్యాది అధికారములు సభ్యులకు తమని తెలుపబడినవి. ప్రభుత్వమువారి దుర్మర్యాదలను మరల అట్లుజేయు కలకన్నెనులకులే కానసభ్యుల తీర్మానములు, సులభము పరిగి లేక బడిచున్నది. ప్రజా సర్వస్వమును, ఎన్నుకొనువాకు వీరల యభిప్రాయముననుగురించక, రెండుసమావేశములందుమాడు మాకు కానసభవారే మై ప్రతిఘటించిన తాత్కాలికపుల్లమును సత్వై జేయుటయు, యిదియెల్ల కాతగా బాధ్యతాయుత పరిపాలనా గుణము తేమైన సంస్కరణములందుగలవాడను అను మానము జనించుచున్నది. రాజకీయ బూటకముల నిజమని నమ్ముచున్న ప్రజలకు తెలిపిపట్టుగాదా. సంస్కరణములకు తీర్మానము అధికారాధిక సంఖ్యకుల బలము స్థానమున సంస్కరణములు వచ్చినవెంటనే గతవర్షము జనరలుగారి యధికారము నుండుటయనగా మృతప్రాయమైన ఏకవ్యక్తి నిరంతరాధికారమును మరల జీవమునకు దెచ్చి నుడిచినట్లుని యెఱుంగునది. ఇది తొలగింపఁజేసి మృత్యుకు ప్రమాణకరమైనది ఎందునకనగా ప్రజాపరిపాలనా విధానముననుసారమున యెన్నము జేయగలదు. సంస్కరణ కానసభల నమలులోజెట్టి, దానిని విజయపూర్వకముగ పనిజేయు నజ్ఞేయించిన మాకు యిప్పుడు ఆశక్తి సంజేయములు జనించుచున్నవి. మేముజేసిన భవత్యాగము, కాలవారణము, కృష్టితగిన ఫలములు బడఁజగల్గితిమి లేక మాకృష్టికాలము అంతయు వర్షపాతము యని మామానసములు కలకలపడుచున్నవి.

దొంగకు తరణ మొసగినందులకు శిక్ష

పేత్రమోగిన తొంగయగు జలబులింగవాడార్ కృత కారముసాక్షాత్తము కాల్కాడుసమీపమున నున్న పాతాయ గ్రామమున కొక కల్లుదొంగునకు శిక్షనపు డాదేశిక మద్యము కలిగి అడవికి చురవములాడిన నేరమున కైదుకాలాదామయ్యగారు నువ్వరకు మేజిస్ట్రేటుచే 2 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధించబడినది.

శుద్ధిసంఘమువారి ప్రచారము

లాహోరులో శుద్ధికార్యము

ఏప్రిల్ నెల 1 క తేదీ రాత్రి లాహోరులో 24 గురు హోమానులకును, బాటియాలకును మరల హిందూమతమును నిచ్చిరి. కౌంటి పరమానందగారు వారికి యజ్ఞోపవీతములనిచ్చి మరల భజనీరి. హిందువులందరను సమావేశపడిరి. దయాజియంతుకా కాల విద్యార్థులుగూడ చాల పనిచేసిరి. శుద్ధిచేసిన బడసీవాలో సుగిసఫలాహారము లండరను స్వీకరించి భుజించిరి. లాహోరు కలిరాజుగారి దేవాలయ ప్రాంతములలో శుద్ధిచేసిరి.

అగ్రాలో ప్రచారము

ఢిల్లీలో శ్రద్ధానందస్వామియగు భరతపూజలో కన్యాకుమారి కలలుగాకును అగ్రాలో కన్యాకుమారి సంతోషమును తీసుకొని శుద్ధికార్యములను జరిపించుచున్నాడు. మార్చి నెల 30 కతేదీని భరతపూజసంస్థానమున కలికాపూజములవారి శుద్ధిచేసిన యొకరుండెను. 31 కతేదీని పాల్వాలలో శ్రద్ధానందస్వామి ఆధ్వర్యతరీతం భజనీరి. కాశ్యపులు గుజరులు బాటలు మున్నగువారు 100 మంది ప్రతిఘటించు 4000 మంది శ్రేతులు వచ్చిరి. శుద్ధివిధానమును గతవాడు జయభక్తులతో నామోహించిరి. ఇల్లా కన్యాకుమారియని ముల్లా బాటలు కత్తుడై శుద్ధిచేసిన యొక్కరుండెను. వారిలో సంబంధములు చేయుటకు గాడ కలుపు రంగీరించిరి. 31-న తేదీ రాత్రి మామనటులములవారికి 31 మంది శుద్ధిచేసిన యొక్కరుండెను. అప్పుడు ఫలహారముమాత్రమే గాక ప్రీతిభోజనము ఒకటేమలక్కా వందకు పిట్టుల మున్నగువరిగూడ జరిగినవి. ఏప్రిల్ 1 క తేదీని అగ్రా మండలమున పరభాగ్రామమునవారి శుద్ధిచేసిన యొక్కరుండెను.

ఢిల్లీలో ప్రచారము

60 మంది మార్తీయులు కంఠలొంది వశామృతీయులు పాల్వాలలో మల్లాకాల గుమ్మములంద భరతామాయుండి వారిని శుద్ధిచేసిన కాశీయతుండ నిశాశించిరి గాని వారిలో కొందరువచ్చి మార్తీయుల వెల్లిపోగానే అందరునువచ్చి శుద్ధిచేసిన తుమ్మకొందరునితేమిటి మల్లావాత శుద్ధిచేసిన కొందరి తెలుసుకొని ఒక పోలీసుకుక్కగారి మార్తీయుల మహామృతీయులను కంఠి చేసెను. పిమ్మట శుద్ధిచేసిన యొకరుండెను. శుద్ధిచేసిన తుమ్మకొనినవాడు శుద్ధిసంఘాధిపతి 50 రూపాయల నొసంగిరి. ఏప్రిల్ 2 క తేదీని మాతలాగ్రామమున గుజరులసభయొను తీతులను జరిగెను.

శుద్ధినిధి కొకరు 6000 యిచ్చిరి.

శుద్ధినిధి నేలుబాగయి కొందరుగు 6000 రూపాయల నిచ్చిరి. ఇప్పటికి (26 తేదీ) మొత్తము 11080 వేరింది. ఇంకను కొంతకొంతలు కాలవంది విరాళముల నొసంగుతారు.

ఏప్రిల్ 1 క తేదీని రైసికాలో 21 మంది తురపులకును 46రు శ్రీలకును చాలమంది కిడ్లకును శుద్ధిచేసినయొక్కరుండెను. కృతార్థులందఱును, సత్యానందస్వామిగారు దీక్ష తీసికొని మహామృతీయులను బలవంతముగా హిందూ మతమున చేర్చుచున్నారని మహామృతీయులు ఘోషింపగా వారికి తెలిపి తీసికొని వచ్చిరి. హిందువులు ఎంత మృతమును దొర్లము చేయగూడదు. వాధలకు ఓర్పుకొనలేదు. భగవంతుడే కాపాడు. నిట్టినుండి 2 క తేదీని శ్రద్ధానందస్వామి కంఠి వార్త నంపెను. (హిందూ)

స్వదేశ వస్త్రధారణ.

స్వదేశవస్త్రధారణను గూర్చి యోగ్యులైన ఆశక్తవంధి లో శోకవిధమై ఉపేక్షాభావము కనపించినప్పుడు నాస్త్వానము మొలకయో నడనడకుచుండును. కద్దరునిమాయమై దేశీయులకు బోధింపబడిన నిమిషమునుండి శోకవరము నామనస్సునకిది యొక గొప్పమతమువలెగా కాన్పించుచున్నదే గాని యెన్నివిధముల యోచించినను రాజకీయసమస్యగాగాని మరియొకటిగా గాని కనిపించుటలేదు. భారతదేశమునందు మనకన్నులయెదుట తిన తిండి, కట్ట గుడ్డలేక చలచలముచుండు ఆశక్తవంధి తీసులను చూచుచున్నారము. ఈదీక్షలయొక్క నిర్వాగ్యతను మనము భావ్యాదులనిచ్చిరీతిలేకపోయినవారికి పనినిచ్చించి మనమువనినైకొనియెను వారిపూర్వము నివారణ చేయగలముగదా! నూతనదీక్ష బట్టులు తయారుచేయువాడు వీరవాణ్ అయియుండురు. వారుచేసినపనిని మనముగ్రహించిన వారికింత యిచ్చముగలుగును. ఈవిధమున కృతచేత బాధపడుచుండు వేల కొలది జనల తీవ్రదాహ మనకన్నుల యెదుట కర్పూరము అల్లాలో నివారించబడినది. ఏమియును కష్టములేని యాత్మ్యాగమును తేసియెనను వారిదర్శనమును తీర్చరాదా! పోనీ, యోగ్యతాభవముండి గాని దేశము బాగుపడదని తలచునెడల ఆశుభ్రతలు లభాతయైన బట్టలను ధరించినను వీరకు మార్గదర్శియై మోరకి పట్టెదన్ను దొరకు నేమోకొనమైనను యోచించక, భవముతో కులమాను ముందు విదేశవాసులకు ఈసామ్యము పారపోసి మనకండ్లయెదుట చలచలముచుండు వీరలను చేపించుట పాడియగునా? అపరమము లేనన్ని వస్త్రములను ధరించి పెద్దపెద్దపురపు బండ్లలో మనము పోవునపుడు, వీరవదనలైదువంక చూచుచు పొట్టులపై బాదుకొనుచు అన్నయో కామచంద్రాదాయని అర్చనాదములను చేయు నిర్వాగ్యులను గూర్చి యాలోచింపుము. ఈఅర్చనాదము మహావీర్యములను బ్రదక్షలు చేయరా! మనము భోజనములనుండుకొనెదముడి వారినిగూర్చియోచించిన నిజమై భవలభు లన్నము లోనికి పోవునా? మనలో కొంతవంది ప్రపంచమునంతను ప్రేమించెదము. కానమాకీదేశమునై ప్రత్యేకపు నేతలేదందురు. ఆతాచారికీయోమానవాద్యమును గలవారు భవ్యలే. కాని తమ దీక్షలు తమకుటుంబము వివిధమున నాకీయములోనినని తలంచి ప్రేమించియోచించుచున్నారో అనిభవమునే యాశక్తమును ఈ దేశమునందలి దళితులను ప్రేమించి యాదంపకలెరుగదా! ఆ శక్తవంధి యితరులకు ఆస్వాదములుచేసి, పరభవాపహరణము చేసి గూడ తమకుటుంబములను పోషించుకొనుచుండురు. ఈ కంటికిని ఎక్కడనైన సంబంధముగదా? మృగయమున నిజమైన ప్రేమ యుండిన, తనకుట్టునున్న వారిమీదికి పోక యెట్లుండగలదు? ఇట్లు వీరలను చేపించుట మనముగల ప్రభువుములను అనుభవించుట భగవంతు? భక్తియో? కొందరు సోదరులు ఈ కష్టవస్త్రములకు రాజకీయసంబంధమున్నదందరు. రాజకీయసంబంధ మేమాలగోయన్నదనిచినుటకు శ్యామముకాదు. మనము భగ్యసంబంధమున్నదని గ్రహింపవలయును. రాజకీయముతో నేనిధిమైననుభవము లేనివారు. ఈ అంగ ప్రభుత్వముతో మైతికలవారు భక్తి చింత యారాజకీయసంబంధము నిమిషములో తొలగిపోగలదు. భక్తులైవారు పరమేశ్వర సంతానమును ప్రేమింపవలె ననువారు. వారికి నేనకేయలుయండే మనమోక్షమున్నదనువారు. ఈశ్వరసమత్వమున నీవిషయమును తర్కించుకొనవలసియున్నాడు. ఆశక్తవంధియోగ్యులు అనా విషయమును గూర్చి బాగుగా యోచించక, దీక్షలు మనమట్టును చేసేవేమో కొనుచున్నారలక్ష్యముచేయక, మనము విదేశవస్త్రములను నిగ, వారికి తిండికలుగునని తలంపక, ఒక్కనెంట్లు బుడ్డి మానసి ఒక్క అలంకారపుస్త్రముల విడిచిన, ఒక్కరుచ్చమైనభోజ్యమునువిడిచిన, వారిదీక్షయుకొంతవరకు తొలగిసిన యోచించక, యొకను నీమజుల్లుపంచెలతోను, రంగురంగు వేషములతోనుతి తగుచుండుట కాలదుఃఖకరమని నామనవి. — త. న. క.

మిత మైన ధరలు

శ్రేష్ఠ తర మైనవి

నూతనముగా తెరువబడిన పట్టువస్త్రములపావు

చైనా, జపాను, కాశీ, బెంగళూరు కంది మొదలగు జాగాలనుండి పలురకముల పట్టు జువీలను శ్రాత్తగా తెప్పించి ప్రాకుచేసి యున్నాము.

శ్రీలకు కావలసిన పలురకముల కట్టుచీరెలు, జాకెట్టు దినుసులు, పావడ దినుసులు, దావాణీలు ఉన్నవి.

పురుషులకు చైనవేసుకొను పట్టు అంగవస్త్రములు, కోట్లకు కావలసిన పట్టుగుడ్డలు, ట్రీడులు, ఆల్పాక, షర్టుకు కావలసిన సాదారకములు, గీతలుగలవి అనేకములున్నవి.

ఒకసారి మాదుకొణమునకు దయచేసి వచ్చి ఒకబేరము చేయకొరెదము

నత్రామేదాన్ కిషన్ చందు, మద్రాసు సిల్క్ ఎంపోరియం, 31, 32 రత్నబజారు, మదరాసు.

జాతీయ వారము

ఏప్రిల్ 6 మొదలు 13 వరకు ఏనిమిదిరోజులు

జలను వాలా వాగు స్తరణోత్సవము

సత్యాగ్రహ ప్రకటన దిన వార్షికోత్సవము

చెన్నపురిలో కార్యక్రమము

ఏప్రిల్ 6 మొదలు 13-వరకు
చెన్నపురిలో జాతీయవారము

హరటాలు జరుపవలసినదే

జలను వాలా వాగు సత్యాగ్రహవారము ఏప్రిల్ 6-వ తేదీ శుక్రవారము మొదలు 13-వ తేదీ శుక్రవారమువరకు ఏనిమిది దినములును జరుపవలసినదే.

6-వ తేదీ సత్యాగ్రహ దినము 13-వ తేదీ జలను వాలా వాగు సత్యాగ్రహ దినము. 6-వ తేదీని గాంధీజీవర్యుడు సత్యాగ్రహమును ప్రకటించెను. 13-వ తేదీని దేశము నేనాని జలను వాలా వాగు సత్యాగ్రహమును జరిపెను.

6 వ తేదీని 13 వ తేదీని గూడ సాయంకాలము 5-30 గంటలకు తిక్కలిక్కేటి గమ్య దిశమున బహిరంగ సభలు జరుగును.

6 వ తేదీని 13 వ తేదీనిగూడ హరటాలు జరుపవలసినదేగాని వర్తకలందరను గూడ కాంగ్రెసులో సభ్యులుగా చేరి తిలకించి భవమంగళం గోరెకము.

6 మొదలు 13 వ తేదీవరకు 8 రోజులును ఆయా పేటలలో యీ దిన విశేషమున జరిపింపవలసినదే సభలు జరుగును.

6 వ తేదీ శుక్రవారము

సాయంకాలము 5-30—తిక్కలిక్కేటి సమీపిరమున మహాసభ జరుగును.

7-వ తేదీ శనివారము

సాయంకాలము 5-30—హైకోర్టు సమీపమున గమ్య దిశమున సభ జరుగును.

8 వ తేదీ ఆదివారము

సాయంకాలము 4-30—మాళలో ఎవ్వరు పాల్గొనకుండు 5 గంటలకు మైలాపూరులో 16 పిల్లలనుండవలసినదే సభలు జరుగును.

9 వ తేదీ సోమవారము

సాయంకాలము 5 గంటలకు—తెలుపేటిపాటి కోనకు కామిపురి వంశేశ్వర సభ జరుగును.

10 వ తేదీ మంగళవారము

సాయంకాలము 5 గంటలకు—పాపావారిపేటలో ఏకాంబరేశ్వరస్వామి గుడిసమున సభ జరుగును.

11 వ తేదీ బుధవారము

సాయంకాలము 5 గంటలకు—భూపాలములో కోన మొదలగు మొదటిపాటి మైవామున సభ జరుగును.

12 వ తేదీ గురువారము

సాయంకాలము 5 గంటలకు—చింతా దిపేటలో ఆది కేశవేశ్వరములో మొదలగు సభ జరుగును.

13 వ తేదీ శుక్రవారము

సాయంకాలము 5-30కు—తిక్కలిక్కేటి సమీపిరమున మహాసభ జరుగును.

ఏనిమిదిరోజులలోను కాంగ్రెసు సభ్యులను చేర్చుట, తిలకించి భవమంగళం, వలంటీరులను చేర్చుట భద్రతను విశ్రమించుట మున్నగువలన సభకీర్తితో నెల్లవారును జరుపవలసినదే.

తిలక స్వరాజ్యోద్ధి ఉపసభ్యులకు శ్రీమాన్ సింగారజేయిపేటగారు, వలంటీరుల ఉపసభ్యులకు ఎన్. ఎన్. కరదాసగారును కన్వీనరులు. వారు ఆవిర్భాటులను చేయుదురు. కాంగ్రెసులో చదువు విద్యార్థులలో పాఠశాల ముగిసిన వారుగూడ సహాయ మొనరింప గోరెకము.

అని చెన్నపురి కాంగ్రెసు కార్యసంఘమువారు 8 వ తేదీ సాయంకాలము జరిగిన సభలో తీర్మానించిరి.

వచ్చి మగోదావరీ మండల సభలు

ఏప్రిల్ 17-18-19 తేదీలలో భీమవరములో జరుగును

మండల కాంగ్రెసుసంఘసభ - ఏప్రిల్ 17 వ తేదీ

మండల మహాసభ ,, 18 వ తేదీ

మండల గ్రంథాలయసభ ,, 19 వ తేదీ

వెనుక తెలుపబడిన తేదీలలో సభలు జరుగవు ఈ 17-18-19 తేదీలలోనే సభలు జరుగును మండలమునం దన్నితాలూకాలనుండియు వలంటీరులు 16 వ తేదీకే భీమవరము చేరవలెను

వచ్చి మగోదావరీమండల మహాసభ

భీమవరములో ఏప్రిల్ 18 వ తేదీని జరుగును

ఇదివరకు ప్రకటించిన తీరి ఏప్రిల్ 12 వ తేదీని యీ సభను జరిపివో రమకు కా పిలుకలందరి చేతకరక వే కటపుయ్యగారుచాసిరి. ఏలయనగా వాడుకలైన బిల్లు గానవచ్చి. నాయకులు సంఘాధిపతులను మార్చుకొని ఏలయ తేనుగాన మండల మహాసభ ఏప్రిల్ 18 వ తేదీని భీమవరము లో జరుగవలసి 12-వ తేదీని జరుగదు.

మండల కాంగ్రెసు సంఘసభ

ఏప్రిల్ 17 వ తేదీని జరుగును

ఈ కాంగ్రెసున నిరస సభల తేదీలుగూడ మారినవి గాన మండల కాంగ్రెసు సంఘసభ ఏప్రిల్ 17 వ తేదీని భీమవరములో జరుగును.

మండల గ్రంథాలయసభ 18వ తేదీని జరుగును

ఈ రీతిగా ఏప్రిల్ 17వ తేదీని మండల కాంగ్రెసు సంఘ సభయన ఏప్రిల్ 18 వ తేదీని మండల మహాసభ మును జరిగిన పిమ్మట ఏప్రిల్ 19 వ తేదీని మండల గ్రంథాలయసభ గూడ భీమవరములో జరుగును.

ఏప్రిల్ 16 వ తేదీకి వలంటీరులు

భీమవరము చేరవలెను

చాలమంది కలంటీరులు కావలసినగాన మండలమునం దన్ని తాలూకాలనుండియు కలంటీరులు 16 వ తేదీనాటికే భీమవరము చేరవలెను. (తెలిపిస్తా)

“తైసాముగారు అధికారవర్గమునకు లొంగి పైసాన్న బిల్లులకు సర్టిఫికేటు కొంగంటి బండిపోటుదొంగ పిస్తోలుతో వెడలించినకానికి సాక్ష్యముగా నన్నది. నాయకులెల్లరు నేకీ భవించి అధికారవర్గముయొక్క నిరంకుశత్వము నంత ముందించు పాపములకు స్వమతానసారముగా విచారింపరలె” నని మన రాటా శరీక వ్రాయుచున్నది.

అహమదాబాదు మిల్లులు

సనివాంత్స సమేకట్టు

అంధ్రును గారు మరయ్యోసాని ప్రయత్నించి

మరల విఫలులైరి

మరల కార్మికసంఘముల కార్యనిర్వాహకులు సభన జరిపిరి. కామిపురిములను జరిపి సమాధానమును వదుర్చుటకు తమ స్వతంత్రతాధికారము నిత్యతలె ని ఆసభలో అంధ్రును గారు కోరగా సభనా రంగీకరించిరి. అంతట అంధ్రును గారు యజమానుల సమన్వయము వెల్లివారి నడిగిరి.

బోసనువయము నిర్మను తీసికొనిరానుడను. కూలిని తగ్గించ ర త న ను వి వ. య ము యిదివరకే స్థిరపడినదిగాన దానినిగూర్చి మరల చర్చింపవలసరములేదు. నూటికి ఎన్నుక వంటున కూలిని తగ్గించవలెను విషయమును మార్తమె మళ్ళీ వర్తలు నిర్ణయింపవలెను. పనివాండ్లు వెంటనే పని ప్రారంభింపవలెను. ఇందులకు వారంగీకరించినచేగాని మేము మీతో నీ విషయమున చర్చింప నొల్లమున వారు నుడిగిరి.

అటులైన రెండు పక్షముల ప్రతినిధుల (రాండుపేటయు కామిపురియు) సభను జరుపవలెనని ఆ ధ్రువముగాను నూచించిరి. అటుల జరుగవలెను. ఇప్పటికే సభను మార్తమె జరుపవలెనని యజమానులసంఘమువారు నిని

అంధ్రును గారు ప్రసంగము

ప్రస్తుతము సమాధానము వదుర్చుట్టులేదు. రెండుపక్షములవారును సమ్మతముతోనే యాస్పాదగాని అభిప్రాయ భేద మత్యధికముగా నున్నది. ఇదివరకు 1922 అక్టోబరులో జరిగిన సమాధానము ప్రకారము యజమానులు పనివాండ్లకు బోసను నియోగిక ఎకబెట్టివందున యజమానులమాటపై పనివాండ్లకు నమృతము పూర్తిగా తొలగిపోయింది. కావుననే మధ్యవర్తి పరిష్కారము దస్తావేజుపై నుండవలెనని పనివాండ్లు పట్టుబట్టుచున్నారు. వెనుకటి మధ్యవర్తులలో నోరకి జబ్బుచేయుటవలననే అపరిష్కారము ప్రకారము బోసను నియమిత కర్మకరము కలిగినదని యజమానులు చెప్పిరి. తిక్కలిక్కేటి బూసవండుట యజమానుల తప్పేయని నేను యజమానులతోనే చెప్పితిని. కూలిని తగ్గించువిషయమున వెంటనే పంచాయితీపరిష్కారమును కోరవండుట పనివాండ్లకప్పుని నేను పనివాండ్లతోగూడ మం చెప్పితిని. పాతబోసనుకర్మకరము మొదటపరిష్కారమైనగానిదే మరలకంచాయితీ కవ కాళిమేకపడెను. ఇకముందు సమాధాన పత్రమున నందరను సరిగా సంతకములు చేయటం కంగీకరించిన గాని పంచాయితీ తీర్పుల నియమింపలేదు. వెనుకటిబోసను యియ్యకపోవుటలో యజమానులు మిక్కిలి గొప్పతప్పుచేసిరి 4 వ తేదీ ఉదయమున అంధ్రును గారు నుడిగిరి.

లా భ ము లు

అహమదాబాదులో కారియోమిల్లువారు 1922 లో కలి 6 నెలలకు కలి 125 రూపాయల వాటాకు కలి 37.8-0 వంటున లాభమును ప్రకటించిరి. జ్యూలీలీ మిల్లువారు సభకు 6 నెలలకే 100 రూపాయల వాటాకు కలి 25 రూపాయల లాభమును ప్రకటించిరి. (ఆ. ప్రేమ)

లోకమాన్య బాలగంగాధర తిలక్ మిమోరియల్
మెనిసు టూర్ను మెంటు

ఈటూర్ను మెంటు వెజవాడలోని వై. యం. ఏ. ప్రె. కాన్ఫరెన్సులో మే నెల ప్రథమవారములో జరుపబడును. సింగిల్స్ గానిచివానికి ఒకదానిని బంగారపు పతకమును దబుల్స్ గానిచివానికి ఒకదానిని రెండు బంగారపు పతకములును ఒహమతిగా నొసంగబడును. కట్టకడపటివరకు నిల్వవారలకు నిల్వను మెదల్చు బసంగబడును. దాని ఎప్పుడు తిరుగుచుండునదిగను పతకములు మూలం బహుమతి నందిన వారికి స్వంతసామగ్గ నుంతును.

దక్షిణాను సమాను 19 తేదీతో ముగియును. సింగిల్స్ వారు 4 రుల్లును దబిల్స్ వారు 6 రుల్లును ప్రకటించుటకు పుంపవలెను. బస, భోజనవసతులు ఉచితముగా గావించబడును.

వివరములు తెలియగోరగా — గౌరవకార్యదర్శి వి. కట్టాభిరామయ్యగారికి లేఖవ్రాయవలెను

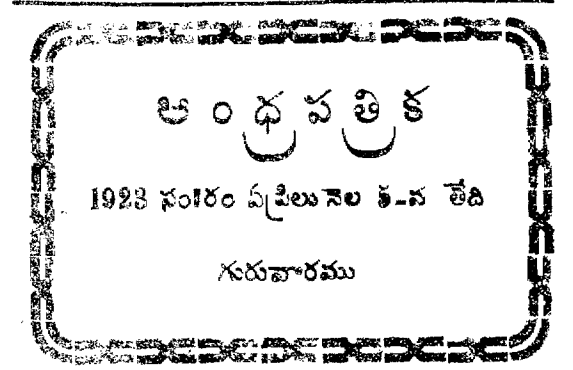

“మేము ప. పి. పట్టు మా డ్లైట్లో స్టేబ్లు గను మన్న గు కొన్ని ప్రతిలో భిలాఫరు సంఘమువారి ఆదా మధ్యయును నివేదించి ప్రకటించబడిన 18-10-22 వ తేదీని డ్లైట్లో జరిగిన భార భిలా ఫరు సంఘ సభలో మమ్మలను ఉపసంఘముగా నెన్నుకొనిరి. మేము లెక్కలను పరిశీలించి గయలో జరిగిన భార భిలాఫరు సంఘ సభలో నివేదికను సమర్పించితిమి. ఇప్పుడు స్టేబ్లు గను మన్న గు పతికలలో ప్రకటించబడిన ప్రకటనమునకును మేము గయలో సమర్పించిన నివేదికకును ఎట్టి సంబంధమున లేదు దీని విషయము మేము పంపలేదని” భార భిలాఫరు సంఘ సభ్యులు ముగిసిన సంవత్సరము చూసి 4 వ తేదీని ప్రకటించిరి. (ఆ. వెను.

గుడియోద్ధారి సంవత్సరాది సంచిక

సంవత్సరాదిసంచికలు తయారైనవి. చందాదార్లకు పి. పి. లు పంపుట ప్రారంభించితిమి. సంబంధముగా రోజు కొంతమందికి రవాణా చేయబడుచుండును. ప్రతి సంవత్సరమునూ చందాదార్లకు 1-0-0, వారపత్రికచందాదార్లకును, దినపత్రిక సంవత్సరమునకు చందాదార్లకును ఖరీదు 1-4-0 నిర్ణయింపబడినది. ప్రతి సంచికకు తపాలస్వయము 0-4-0, ముద్రాధర్మ గునుము 0-2-0 తగులుబడి యగుచున్నది.

భాషాభిమాను లెల్లరు తప్పక స్వీకరించి మా యుద్యమమునకు శోభపడ గోరుచున్నాము. వ్యవస్థాపకుడు.

సత్యాగ్రహవారము

రేపటినుండి 13-వ తేది వరకును సత్యాగ్రహ వారము. భారతజాతి మేల్కొనినది, ఈ వారముననే. కాలెటుచట్ట మొకవంకను, డయ్యరు ఓడ్డయరు లింకొక వంకను భారతజాతియందు అద్భుత ప్రభోధము గావించగలిగిరి. అనేకు హిమాలయ పర్వతమున పక్క నినాదము బయల్పడెను. పంజాబునందు బాతీయసమస్యయై బరగెను. జలియన్ వాలాబాగులో నిరపరాధులగు ప్రజలు సహతు లయిన దాదిగ, భారతవర్షమున నూతనతేజ ముదయించెను. జలియన్ వాలాబాగు పవిత్రక్షేత్రము, ఎల్లరకును యాత్రాస్థలమై యొప్పారుచున్నది. భారతవీరుల సంస్మరణము, ఎల్లరను పాపనచరితుల గావించగలదు. జలియన్ వాలాలో జనించిన నూతన జాతీయభావము దినదినక్రవర్ధమాన మయ్యెను. అది సహాయనిరాకరణోద్యమ రూపము దాల్చి, ఆహింసను దేశమున సుప్రతిష్ఠితము గావించెను. నేలకొలిది వీరుల నుద్భవించి జేసెను. అక్కటినుండియు భారతజాతి బలపడుచున్నది. ప్రపంచదృష్టి నాకర్షించుచున్నది. ప్రపంచమున కంతకును నూతనమార్గము జూపుచున్నది. కాని, హిందూదేశము ప్రపంచమున కొనగవలసిన పంచదేవులు పూర్తి గాలేదు. హిందూదేశ మింకను అత్యబలము నెక్కుడుగ సంపాదించవలయును. పాలకుల హృదయమును పూర్తిగ మార్చవలెను. కాలెటు అర్థు తొలగించబడినను, పాలకుల హృదయమునందు అక్కటినుండి ఇక్కటివరకును ఎంచడగిన మార్పు గలుగలేదు. నిరంకుశప్రవర్తనము రాను రాను ఆతిశయము జూపుచున్నది గాని తగలేదు. నూతన జాతీయభావమును బలమిచ్చే నణగ ద్రొక్కటకు అధికారు లింకను ప్రయత్నించుచున్నారు. ఈ ప్రయత్నము నిష్ఫలమని వారి కింకను భాగవగ నోచుటలేదు. ఇది నిరర్థకమని దోచినగాని, అధికారవర్గము నిరంకుశప్రవర్తనమును మానకొనదు. అక్కడకి నేడుగాకున్న రేపయినను, పాలకహృదయమునందు కఠినత్వము గలిగింపక మానదు. ప్రజలతో సమాధాన పడుటయే యుత్తమమార్గమని వారు గ్రహించకపోరు. ఇందు కొంత, ప్రజల లింకను ఎక్కుడు చాకచిక్యము జూపవలయును. ఎక్కుడు శ్రద్ధతోడను, ఎక్కుడు శక్తి

తోడను తమధర్మమును నెఱవేర్చవలెను. జలియన్ వాలాబాగు యజ్ఞభూమియందు జనించిన నూతనతేజము, దేశమునంతను కప్పివైచిన, అంధకారమును వ్యామోహమును తొలగించి, స్వాతంత్ర్య సిద్ధికి తోడ్పడవలెను.

భారతీయులు వెంటనే ముగింపవలసిన ధర్మము గలదు. గయాకాంగ్రెసుసభ నిర్ణయించిన ధనమును, దేశసేవకులను, మాసాంతములోపల చేకూర్చవలయును. జాతీయనిర్మాణ కార్యక్రమమును చతురుగ సాగింపవలయును. కద్దరు నిర్మాణమును త్వరితముగ బూర్తిచేయవలయును. నాయకులు ప్రజలతో ప్రభోధము గలిగించుటకు దేశమంతటను పర్యటనము సల్పుచున్నారు. వారి పయత్నములు ఫలస్ఫులమునకు వచ్చుచున్నవి. ఆంధ్రులుగూడ ఇతరులతోపాటు తమ ధర్మమును నెఱవేర్చుచున్నారు. ప్రజలలో, నిరుత్సాహము గలిగినవలె సత్యకూతము. సంతత కృషి జరుగుచో, ప్రజలును కాద్యదీయోపద్యమై మెలగెదరు. గ్రామములలోను, కట్టణములలోను, కాంగ్రెసుసంఘములు జీవకళతో వెలుగవలయును. తాత్కాలికోదోకమువలన, కాశ్యర లాభ ముండదు. స్వరాజ్యసిద్ధి గలుగువరకు ఎట్టి కష్టములకయినను, ఎట్టి త్యాగములకయినను ప్రజలు సంసిద్ధులగుచో, స్వాతంత్ర్య లక్ష్యే తాండవమాడును. ప్రజల యుత్సాహాన్ని చల్లారకుండు, అధికారులు ఎప్పటికప్పుడు నిష్పాధసమిధుల నంటించుచున్నారు. దేశభక్తులను కారాగృహమున కంపుచున్నారు. క్రొత్తపన్నులను విధించుచున్నారు. నిర్బంధశాసనముల గావించుచున్నారు. మితవాదులను సైతము నిరాశాపరుల గావించుచున్నారు. అసహాయోద్యమమే శరణ్యమనియు, వేరొక మార్గము లేదనియు, అన్నిపక్షములవాదును అంగీకరింపవలసి వచ్చుచున్నది. సంస్కరణములు నిరర్థకములనియు, దాని నుపయోగించి తరించుట దుస్సాధ్యమనియు అధికారుల చేష్టలే వెల్లడిజేసెవి. సంస్కరణము లిచ్చిన హక్కులు మోసము లని తేలికవి. నిరంకుశాధికారము నిజరూపము చాల్చినది. దానిని కప్పిపుచ్చెడితోడుగు, అసహాయోద్యమము మూలమున, దొలగిపోయెను. ఇదివర కెట్టి సంచేహమున్నను, భారతజాతి తరింపవలె ననిన సహాయ నిరాకరణమును నిష్ఠతో కొనసాగించుట దప్ప వేరు మార్గము లేదని విదితమయినది. జలియన్ వాలాబాగు వీరులను, గాంధీమహాత్ముని సంస్మరించి, కేపటినుండియు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమును దీక్షతో కొనసాగింపవలయును. ఇట్టి పవిత్రవారమున తలపెట్టెడి కార్యము ఏదియయినను త్వరలో సిద్ధింపక మానదు. సత్యాగ్రహవారమున జలియన్ వాలాబాగు వీరులను పూజించి గౌరవించుటకు, కాంగ్రెసు సంచేహమును పూర్తితో నిర్వహించుట కన్న, ప్రజల కుత్తమమార్గ ముండదు.

ఉప్పుపన్ను

బొంబాయి హైందవ వర్తకసంఘమువారు, ఆర్థికసభ్యులగు సర్ జే. లె. బ్లాక్లెయిగారికి విజ్ఞాపనమును పంపించిరి. అధ్యక్షులగు సర్ ఫజల్ బాయి కిరీంభాయిగారు ముచ్చటించుచు, ఉప్పుపన్నును ప్రభుత్వమువారు విధించుట అప్రకృష్టమనియు, శాసనసభవారి నిర్ణయమును రాజప్రతినిధిగారు నిరాకరించుట దురదృష్టమనియు, రాజప్రతినిధిగారు దెలిపిన సమాధాన మొత్తమాత్రము విశ్వాసార్హముగ లేదనియు, సూచించిరి. తప్పని పరి యగుటచే నీపన్నును ప్రభుత్వమువారు విధింపవలసి వచ్చె నని, ఆర్థికసభ్యుడు జవాబిచ్చెను. వీరొనగిన సమాధానము ఎంత నిస్సారమయినదో, దెలుప నన సరములేదు. సర్ డి. నా. వా. చా. గారికి, పార్లమెంటు

సభపై నింకను మోహము వదలలేదు. ఉప్పుపన్ను ప్రశ్నను ప్రత్యేకవ్యవహారముగ భావించి ప్రయోజనములేదు. గవర్నరునకును, గవర్నరు జనరలు కునుగల సర్టిఫికేట్లు అధికారము నిలిచియుండునంతవరకు, సంస్కరణములు వ్యర్థము లనటకు సందియములేదు. సంపూర్ణ స్వపరిపాలనము లభించినగాని, యానిరంకుశాధికారము తొలగిపోజాలదు. సాధ్యమగునంతవరకు స్వపరిపాలనము సిద్ధించుటకు, అన్నిపక్షముల వారును పోషకవలయును. ఉప్పుపన్ను ఏకారణముచేసెయినను తొలగినను లాభములేదు. మరియొకకన్ను, మీదబడవచ్చును. మరియొక నిర్బంధచట్టము నిర్మితము గావచ్చును. నిరంకుశత్వము తొలగినగాని, యీదుస్థితి దొలగనేరదు. లండను డెయిలీ న్యూసుపత్రిక దెలిపినటుల, ఇండియాప్రభుత్వము శాసనసభకు బాధ్యత వహించక, ఇంగ్లండుమీద దృష్టి నిలుపునంతవరకు, ప్రభీజాప్తము నెఱవేరజాలదు. సామ్రాజ్యశాసన సభయందలి డి. మె. క్రా. టి. కు పక్షనాయకుడగు పి. గిన్వాలాగారు, ఆసోసియేటెడ్ ప్రెస్సు ప్రతినిధితో రంగూనులో ముచ్చటించుచు, సంవత్సరముక్రిందటికన్నను, సామ్రాజ్యశాసనసభ యీ తరుణమున ఎక్కుడు బలహీనముగను ఎక్కుడు ఫలరహితముగను గనపించెనని తెలిపిరి. ఇది చిత్రమగు యొప్పుదల. శాసనసభకు గల హక్కులు భ్రమయని గ్రహించుటకు గిన్వాలాగారికి సంవత్సరకాలము కావలసివచ్చెను. సంస్కరణశాసనమును ఉన్నదన్న రీతిని వినియోగించి, ప్రభుత్వమువారు శాసనసభను అన్నివైపుల విగించుచున్నారని, గిన్వాలాగారి తలంపు. పాపము గిన్వాలాబోలు శాసనసభ్యుల భ్రమ కిడియే కారణము. సంస్కరణశాసన మిచ్చిన హక్కులు నామమాత్రము లనియు, కాంగ్రెసుసభ్యులు చిరకాలము క్రిందటనే కనిపెట్టిరి. శాసనసభ్యులుమాత్ర మటుల భావించక, సంస్కరణశాసనపు త్రాడులను అధికారవర్గము పడలించెదరని భ్రమ పడిరి. మొదట కొంచెము, మెరుగుగొనవలసినను రానురాను సంస్కరణముల వికారస్థి భావము గోచరించెను. గతసంవత్సరము బడ్జెటులో పన్నులగూర్చి సూచనల గావించుటకును, వోటుకు రానిభిరుల్లో తగ్గుల జేయుటకును శాసనసభవారి కొనగబడిన హక్కులు, ఈ సంవత్సరమున దొలగిపబడెనని గిన్వాలాగారు విచారపడిరి. శాసనసభ వారు పడేపడే నిరాకరించిన ఆర్థికచట్టమును ప్రభుత్వమువారు పునరర్థధరించుటకు వీలున్నవంతవరకు, స్వపరిపాలనము ఏకాగ్రమునయినను కలదని యూహించుట యసంభవమని గిన్వాలాగారి నిశ్చితాభిప్రాయము. సంస్కరణములకు పూర్వము, అధికారుల సంఖ్యాబలమివలన వారి కట్టుదల నెగ్గుదుంజెడిది. ఇప్పుడెన్ననో గవర్నరుజనరలుకారొక్క నిరంకుశాధికార ప్రయోగమువలన, ఇట్టి వ్యవహారమొకొనసాగుచున్నది. ఇప్పుడు జరిగెడి వ్యవహారమే ఎక్కుడు ఉపద్రవకర మని గిన్వాలాగారిొక్కరి యుద్దేశము. సంస్కరణములను సమ్మి, వాని యుండజేరిన తమబోటివారు, తమ కాలమును, ధనమును, అవకాశములను ఇందుకొరకు వినియోగించుటవలన లాభ మేమయిన గలిగెనా యని గిన్వాలాగారు ఆశ్చర్యపడుచున్నారు. శాసనసభానాయకు లగు గిన్వాలాగారికి ఇట్టి నిరాశ గలుగుచుండ తక్కుంగల వారి సంగతి జెప్పనేల? కాని, నిరాశవలన ప్రయోజన మేముండును? దానినుండి నేర్వదగిన పాఠమును నేర్చుకొని శాసనసభ్యులు ఫల్గవడమగు మార్గము నవలంబించుటచేతనే, ప్రయోజన ముండును. కాని శాసనసభ్యులెవరును, తాము ముందు జేయవలసిన కర్తవ్యమును గూర్చి ఆలోచించుచున్నటుల దోచును. అసమృత్తిని, నిరాశను వెలిబుచ్చుటతో నీ రింకను కాలము గడుపుచున్నాదు.

ఇంగ్లండు : మద్యపాననిషేధము

ఇండియన్ టేబుల్ వర్క్ మువారి సమావేశమునందు, సంపూర్ణ నిషేధమును గూర్చి చర్చ జరిగెను. 16కి పైగా దీనికి వ్యతిరేకముగను 152 మంది అనుకూలముగను ఓటువేసెరి. అందుచే నిషేధమును గూర్చిన ప్రతిపాదనను ఓడిపోయెను. ఇందునబట్టి జూచిన, ఇంగ్లండునందాగూడ సంపూర్ణ నిషేధము గూర్చి అనుకూలాభిప్రాయము నెమ్మదిగ వ్యాపించుచున్నదని కనుగొనవచ్చును. 18 సంవత్సరముల వయస్సులోకి మైనరులకు మద్యమును విక్రయించునాడవను చట్టమును, కామన్వెల్త్ లో ప్రత్యేకస్థాయి లగు ఆస్ట్రేలియా ప్రవేశపెట్టెను. మార్చి 9-వ తేదిన రెండవమా రీచట్టము చర్చకు వచ్చెను. కలుపుకు ప్రతికూలముగ ముచ్చటించిరి. ప్రభుత్వస్థాయి లగు బ్రిటిష్ మెనుగారి యువన్యాసము, హైందవాధికారుల యభిప్రాయముల బోలి యున్నది. బాలురు, బీరు గ్లాసును త్రాగినంత మాత్రమున నష్టము గలుగునని బ్రిటిష్ మెనుగారు భావించుటలేదు. ఈ యాకర్షణములను బాలురు స్వయముగ నెదుర్కొని జయించినగాని, వారి కిలము చక్కబడదుగాన, చట్టమునవసరమని బ్రిటిష్ మెనుగారు వాదించిరి. తాము చదువుకొనెడి కాలములో, విద్యార్థులలో ననేకులు మద్యాహ్లాము బీరును త్రాగెడివారట. వారందరును చెడిపోయిరాయని, బ్రిటిష్ మెనుగారు ప్రశ్నించిరి. ఏరెంత ప్రతికూలముగ వాదించినను, స్థూలలో సత్యధిక సంఖ్యాకులు బిల్లు సంగీకరించిరి. త్రాగుడు కలవాటు పడిన ఇంగ్లండు నయితము, త్రాగుడును దుర్భాస మని గ్రహించుచున్నది. అందుకుదగిన ప్రతికీయల నవలంబింప నాయత్నమగుచున్నది. త్రాగుడు మత రీత్యా నిషేధింపబడిన హిందూదేశమునందు మాత్రము, అధికారు లింకను మద్యపు రాబడిని కోల్పోవుటకు ఒక్కకొనుట లేదు. మద్యపాన నిషేధమునకై కృషిసలిపెడి ప్రజల ప్రయత్నముల కంటక మెంతేని గల్పించబడుచున్నది.

అసత్య ప్రకటనము

కేంద్ర కిలాఫాత్ సంఘమువారు, కిలాఫాత్ యుద్ధముమొరకు జేసిన సేన యమూల్యము. వీరు పెట్టిన ఖర్చులకు అనేక మడంగుల లాభము చేకూరె ననుటకు సందియము లేదు. ప్రాచ్యప్రపంచమునందంతటను నూతన సంచలనము గలిగెను. తుర్కీ సమస్య యనుకూలముగ పరిష్కార మయ్యెడి సూచనలు గనుపించుటకు, హిందూ దేశమున జరిగిన యాందోళనము చాలవరకు తోడ్పడె ననుటకు సందియము లేదు. ఈ సంగతిని కమల్ పాషాగారు గూడ అంగీకరించిరి. కిలాఫాత్ నిధి అపహరింపబడెనని, స్టేట్సు మెను పత్రికలో ప్రచురింపబడిన అసత్య ప్రకటనమున కిదివరకు తగిన సమాధాన మొసగబడెను. కేంద్రకిలాఫాత్ సంఘమువారిదివర కొక ఉపసంఘము నేర్పరచిరి. ఆయవసంఘము చేరుతో, స్టేట్సు మెను పత్రికలో అసత్యనివేదిక మొకటి ప్రచురింపబడెను. ఉపసంఘస్థుల పురుషు, తమచేరుతో వెలువడిన ప్రకటనమును, తాము ప్రచురించియుండలేదని స్పష్టముగ వెల్లడిజేసిరి. జాతీయోద్ధమములపై అనవసరనిందల మోపి, వానిని భగ్నపరుప నెంచువారు బయలుదేరుచున్నారు. వీరు అభూత కల్పనల గావించెదరు. వీరి నిందారోపణలను లెక్కనేయక, నాయకులపై విశ్వాసముంచి, స్వరాజ్య సిద్ధికై ప్రజలు పాటుబడుట యచిలము. స్వరాజ్య మొరకు వెచ్చించెడి ధనమొలయునను, అధిక మనిపించుకొనదు. ప్రాణములను సయితము లెక్కనేయక త్యాగ మొనర్పవలసిన యీ తరుణమున, ఇట్టి స్వల్పసందేహములతో ప్రజలు ధోలాయమానులగుట భావ్యము గానరదు.

పాలీనురాజ్యము

మలబారులో మోపళా తిరుగుబాటు అణగద్రొక్కబడినదాదిగ, లా, ఆర్డరు లంతరించెనని, మంతేరి రామయ్యగారు మొన్నటిదినము ఘోరతేజఃవంతో గావించిన ప్రసంగముబట్టి గ్రహింపవచ్చును. రామయ్యగారు రాజకీయ ధురంధరులని ప్రసిద్ధిగాంచిరి. వీరు అధికారులకనేక విధముల తోడ్పడిరి. అట్టివారుసయితము పాలీనురాజ్యములను కనులకు గట్టినటుల వర్ణించుటజూడ, వీరినిగూర్చి విచారణజేయుట కవసరమెంతయో గలదనితేలును. కాని, మంతేరి రామయ్యగారి యాందోళనము ఆలస్యముగ మొదలిడెను. మలబారు దుస్థితిని, సరిజేసివేసి, ఆంధ్రానుగార్లు వెనుకనే కొంతవడి బయల్పరచియుండిరి. మలబారు రైల్వేపాద చరిత్ర, తేజమునంతను వద్దరిల్ల జేసెను. రామయ్యగారు దెలిపినసంగతులు, మరింత విభ్రాంతి గలిగించుచున్నవి. రామయ్యగారు కేవలము ఇతరులుదెలిపిన సంగతులపైగాక, కోర్టుల తీర్పులపై ఆధారపడియుండిరి. ఈ తీర్పులబట్టి, పాలీనువారు నిరపరాధులపై కూసేసులను సైతము మోపినటుల దెలియును. నిర్దోషులు వెక్కుమంది ఆరెప్పుడేయబడిరి. తప్పుసాక్ష్యము పలుకబడెను. కోర్టుల సాక్ష్యమును కూటసాక్ష్యమని తీర్పులలో వ్రాసెను. రామయ్యగారికి దెలిసినసంగతులుగాక, ఇంక నన్నిసంగతులు జరిగెనో తెప్పవీలులేదు. రామలింగారెడ్డిగారిందును గూర్చి కాసనపథలో ప్రశ్నింపగ, గా. నాపుగారు ఆగ్రహము గనుపరచిరి. ఏప్రక్కన జూచినను, ప్రకమాందోళనము వ్యర్థమగుచున్నటుల వోచును.

అహమ్మదాబాదు మిల్లులు

అహమ్మదాబాదులో మిల్లుయజమానులకును, కూలీలకును సమాధానము గుఱురలేదు. సమాధానము గుఱుర్చుటకు, ఆంధ్రానుగారు జేసిన ప్రయత్నములన్నియు వ్యర్థములయ్యెను. కాని, మహాత్మునిభావము, కూలీల నా నే కించి నటుల, ఆంధ్రానుగారు కనిపెట్టిరి. కూలీల సమ్మెకట్టుకాంతముగ జరుగుచున్నది. తమకు రావలసిన కూలీ దీసికొని, పనివారలు తమతమగ్రామములకు నెమ్మదిగ బోవుచున్నారు. ఎట్టియల్లిరియు జరుగలేదు. మిల్లులు విశేషలాభము గడించుచున్నటుల మాత్రము ఇదివరకు తెలియవచ్చెను. కాలికో అను మిల్లులో 125 రూపాయల భాగమునకు అరుమాసములలో రూ 37-8-0 లాభమువచ్చె ననియు, జాబిలీ మిల్లులో రూ 100 ల భాగమునకు అరుమాసములలో రూ 25 ల లాభము వచ్చెననియు, నేటివార్తలు దెలుపుచున్నవి. అట్టిస్థితిలో, మిల్లుయజమానులు, కార్మికుల కష్టనిష్ఠురములను నివారించకుండుట మిగుల శోచనీయము.

నిర్బంధ ప్రయోగము

పంజాబుప్రముఖు లగు లాలా దునిచెందా, డాక్టరు గోపీచంద్రగార్ల పైసను మరీ మువ్వరు కాంగ్రెసునాయకుల పైసను, క్రిమినలులా సవరణ చట్టముక్రింద నేరము మోపబడెను. వాలంటీరు సంఘములకు వీరు తోడ్పడుటయే, ఇంతటి నేరము. లాలా దునిచెందాగారు, డాక్టరు గోపీచంద్రగారు విచారణలో పాల్గొన నిరాకరించిరి. లాలాఅమీరు చెందుగారు నేరము సంగీకరించి, సాక్ష్యమును విచారించ నిరాకరించిరి. డాక్టరు గోపీచంద్ర గారు 7-వ తేదిన స్టేటుమెంటును మాత్రము దాఖలుచేసెదరు. నాయకుల కష్టములు రాను రాను యధిక మగుచున్నవి. వీనిమూలమున, జాతీయోద్ధమము బలపడునుగాని తరిగిపోవనరదు. నాయకుల బాధానుభవము స్వరాజ్యమును చేరువకు దెచ్చుననుటకు సందియము లేదు.

నేరము

అహమ్మదాబాదు మ్యునిసిపలు సంఘమువారు, దేశసేవకై రాజ్యమును కోల్పోయిన అంబాదాసు దేశాయిగారికిని, గాంధీమహాత్ముని సరికిని విజ్ఞాపనమును సమర్పించిరి. ఇందుకొరకు రూ 64 ను ఖర్చుపెట్టిరి. ఈ రూ 64 లను రాబట్టుటకు బాంబాయి ప్రభుత్వమువారు మ్యునిసిపలు సంఘముపై వానా దెచ్చిరట. మ్యునిసిపలు సంఘమువారు రెంత ఘోర నేరముల జేసిరో గద!

స్థానిక వార్తలు

శ్రీరామనవమి ఉత్సవములు:—ఈ సంవత్సరము రా. 9 గంటలకు జరిగిన శ్రీరామ ఉత్సవ పండుగ 17 వ్యవసాయ మన్నార్డది స్వామికాళియ్యగారి పాటకచేరి జయింపెను. మ. కృష్ణమూర్తయ్యగారు ఫిడెలు మ. గోవిందసామిశ్వగారు వ్యవసాయం ఎస్. రమణయ్యగారిగారు జలరంగం వాయిదెవడెను.

ఆంధ్ర భాషాభిరంజక సమాజము పచ్చయప్ప సాతకాల చెన్నపురి:—పై గూడవూరి దేవదత్త వాడీ కొర్రవూరి ఏ. వెల్మెనెల రెవ తేది శ్రీరామ సాయంకాలము 4.30 గంటలకు వచ్చయ్యకాలేజీ సీనియర్ ఇంటర్మీడియేటు గ్యాలరీ రూమునందు జరగబడును. శ్రీయత, బసవరాజు అప్పారావు బి ఏ, గారు “ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి” ని గురించి యభ్యసించురు. శ్రీయత వెనుమూడి శేషగిరిరావుగారు ఆగ్రాసాధికార్యము వహించును.

నిషేధింపబడిన పుస్తకములు, కరకల్పములు.

చక్రవర్తి జన్మదినము: చక్రవర్తిగారు పుట్టినదిన మగుటకే, జూను 26 తేది కవివారము సెలవుగ వరిగింపబడెను యధ్యక్షుడు భాగ్యములతో ఆ దినమున గడుపాలెనని ప్రభుత్వమువాత కొరుచున్నారు.

- నిషేధపు టు తరువు
- వడరాను ప్రభుత్వమువాత ఈక్రింది కరకల్పములను పుస్తకములను రాజకీయోపయోగమున కలంబి నిషేధించుచు, వాని ప్రతులను స్వాధీనము చేసికొను నుత్తమ ప్రకటించిరి.
- “చిత్రంజను దాసుగారిని ఆశ్రయించుచుండుటను బహిరంగతేలి” కర్త ఎం. ఎస్. రాయగారు.
- 2. “భారండేములూని కార్మికసంఘములకు నిష్ఠా” కర్త: ఎం. ఎస్. రాయగారు.
- 3. “జోసెఫ్ జ్యూజీని” కర్త: కృష్ణయ్యగారు శిశుభ కృష్ణ స్వామికళిగారు (తమిళపుస్తకము)
- 4 “నెక్కును భారతదేశము: వెంటనే ప్రకటించదగిన దిషయము” ప్రకాశకులు: తెల్లిమి అంకరాతియత్రచారకుల సంఘము. ఈపుస్తకమునడి భాగములనుగాని, పుస్తకమునుగాని సంగ్రహించునాడెను, అనుదించునాడెను.

చెన్నపురిలో ట్రాంకారులు

జూలై 6 తేదీ మొదలు పారీకార్మికులవద్ద ట్రాముబండ్లు మారును
చెన్నపురిలో హైదరాబాదును ఎప్పటికీ వీరికొరకు మొలక అనగా పారీకార్మికులలో శేషటి (6 వ తేదీ) నుండి ట్రాముబండ్లు ప్రారంభమగును. ఇప్పుడు ట్రాక్స్లో రద్దవుచున్న టిక్కెట్లు శేషటి నుండి పారీకార్మికుల వంతున ఉచిత పనికివచ్చును. కొన్ని ట్రాముబండ్లు పారీకార్మికులకే వచ్చి ఆరేల జనుకుటపోవును. రాజుపురమునకు కష్టముచూచుకు వెళ్ళగోరు వారు అట్టికెట్లను తీసికొని పారీకార్మికులలో పాగిపోవు ట్రాములలో వెళ్ళి వచ్చియు వారకటబడి వేరొక బండిలో అట్టికెట్లతోనే స్టంపచూచుకొని రాజుపురమునకుగాని వెళ్ళవచ్చును. అదనపుధార్మి యిక్కడక్కడలేదు. రాజుపురము నుండియు స్టంపచూచునుండియు మైలాపూరునకు రాళ్ళుచ్చిట్టి కని వెళ్ళగోరువారాట్టికెట్లనుకొని ఏ ట్రాములోనైనను పారీకార్మికులవంతున రావచ్చును. అచట దీని సరియైన ట్రాములో వరుల వెళ్ళి గవ్యస్థానమునకు వెళ్ళవచ్చునని ట్రాంకేరింగ్ సేన వారు మాత్రం వ్రాసిరి.

(ಅನುಸಿದ್ಧ ಪುಸ್ತಕ (೨೨))

శిల్పిలో పేగు తీరవలసిన వ్యాపించుచుండుట
 శిల్పిలో పేగు తీరవలసిన వ్యాపించుచుండుట
 హాసునంది శిల్పి వ్యాధివాదములు వారు వ్యాధివాదము
 లను రెండువారములకు మూసివేయవలెనని యొకరు
 గాత్ర : జి. సి. నందలి నిర్ణయము.

విదేశ వార్తలు

చుక్రి బేగారి హత్య

ప్రభుత్వసక్షమమువారికి సంబంధము లేదు.

హంతకుడు చంపబడుట

లండను ఏప్రిల్ 13:—అంగ్లా రాజకీయములకు, ప్రతినిధులకు నియోజకవర్గ ప్రతినిధియైన, ప్రభుత్వ ప్రతినిధులకు హత్యకుడు అగు చుక్రి బేగారి హత్యకు తీసి యెంచబడిన బ్రిటన్ ఈస్టును అనుసరించు పోలీసులలో పోరాటమునందు హతయ్యెను.

వివరములు

బ్రిటన్ ఈస్టును దాగుకొనియున్న గృహమును గొప్ప పోలీసుదళమువారు ముట్టడించిరి. బ్రిటన్ ఈస్టును గారవ్యులు అంగ్రింతులతో సహా కాగుకొని యుండెను. అంతట ఇరువత్తు ములవాటిని తీవ్రముగా పోరాటము జరిగెను. ఈస్టునువత్తుమన 12 గురు హతులైరి. మరి 12 మందికి గాయములు తగిలెను. ఈస్టునువత్తువడిన పడిమిములలో గాయములచే మరణించెను. పోలీసుదళమునందు అయిదుగురు మరణించిరి. మరి ఇరుగురతు గాయములు తగిలెను.

హంతకునిను కేసులు ప్రతినిధుల కేసుమును అతడు సంతకమున నీ ఈస్టును చాలమంది గ్రీకులను వధించెను. ఈ ఈస్టును పత్తుకములను ప్రభుత్వమువారు తప్పకేతునెంచిరి

చుక్రి బేగారి హత్య వివరములు

చుక్రి బేగారి హత్యను గురించి ఈస్టును పత్తుమువారిని విచారింపగా నిట్లు తెలిసెను. విందుపేట చుక్రి బేగారి ఈస్టును తన గృహమునకు విలుదుకొనిపోయెను. అతడు కాఫీ త్రాగుచుండగా కత్తిలో తలమీద పొడిచి చంపివేసెను.

అంగ్లా పార్లమెంటునందు చర్చ

చుక్రి బేగారు రాజకీయకాగములచే హతయ్యెనన్నది నమనికమున అంగ్లా కానసభయందు తీవ్రముగా చర్చ జరిగెను. ప్రతినిధులవత్తుమవారు, ప్రభుత్వపత్తుమువారు వ్యాయ కాశ్రయమున తమకు వత్తివడినట్లును లేదని నిందించిరి. ఎర్నూరము ప్రతినిధి, ప్రధానమంత్రియగు రూ అవుతేగారిని నిందించుటచే వర్తమానుకు తమపక్షము తెప్పరలనినదిని కోరెను.

హత్యతో ప్రభుత్వమునకు సంబంధము లేదు

రూ అవుతేగారు ప్రత్యుత్తిరమొసగుచు, చుక్రి బేగారి హత్యకు, ప్రభుత్వపత్తుమువారిని ఎట్టిసంబంధమున లేదనియు ఈ హత్యను గురించి విచారించుటకు ఒక కమిషను నియమించబడి ననియు, అప్పటికిని ఈ హత్యవివరములు పరిష్కరింపబడిన యెడల ప్రభుత్వమువారు రాజీనామా జొరగదనియు ప్రకటించెను. వ్యక్తికలహముచే చుక్రి బేగారి హత్యకు కారణమని తాదాపడినెను.

ఎన్నికల ప్రసంగములు

“దెయిలీ టెలిగ్రాఫ్” విలేజుకుడు ఇట్లు తెలిపెను. ఈకుప్పుల ప్రత్యుత్తిరమునకు మిత్రముడలివా రంపిన జవాబులకు కాంప్లాంటినివీలనం దనుకూలభావములు గలిగెను. చుక్రి బేగారి హత్యకు అంగ్లా యందు గలుగుచున్నవలకు కేసులు పత్తుమువారు ఎన్నికలం జోడిపోయెదరేమోయని కోరు నండు ప్రజలు కోరించుచున్నారు. అట్లుజరిగినయెడల లాసేన్ సంధికి ప్రతినిధులగు రాజకీయపత్తుమువారు అధికారమునకు రాగలరు. చుక్రి బేగారి కేసులకు కేసులు ప్రతినిధులవత్తుమునందు తేరి, త్రిలమర్త్యులకు కేసుల అధికారము మొదలగు విషయములందు కేసులపాపాగారి యభిప్రాయములను తీవ్రముగా ఖండించిరి. ఈకుడు యోర్కచారకరాయలను సంఘములోనివాడు. ఇటీవల నీతనిని అరెస్టుకేయింపట ప్రభుత్వపత్తుమువారు తెంచిరి. యూనియన్ ప్రభుత్వమువారు తేరితరులనుగూడ పీరితో కేరి సంధినివత్తుమున కేసులపాపాపత్తుము తెలిపిరి.

ఎన్నికల సంబంధములు

కాబోవుఎన్నికలకుగాను, ఎన్నికల సంబంధములందు ఈ దృఢానవత్తుముగనుంచి అంగ్లా కానసభవారు తర్పించిరి. ఎన్నికల సంబంధమున వ్యక్తికలహములవత్తుమునకు భంగము సంభవింపకుండుటగాను నిబంధనల నొప్పుచున్నాడు.

లాసేన్—తురుష్క-రాయల వార్తలు

తురుష్క-రాయల వార్తలవత్తుమున నీ వారాంత్యమున లాభుకు ప్రయోగము చేపరెత్తిరి.

భారతకాననసభ

ఆంగ్లాభిప్రాయములు

పాలకులు కాననసభకు బాధ్యత వహించవలెను

ఆంగ్లప్రభుత్వ అధికారము తొలగవలెను

లండను, ఏప్రిల్ 13:—భారత కాననసభవారు తమ పత్తును నిరాకరించుటను గురించి “దెయిలీ న్యూస్” ఇట్లు వానెను: సంస్కరణల నొనగివత్తుచే, కొంతకాలమునకు వాని నభివృద్ధి యొనర్చుటనియందునను నుజ్జేయతో నొనగిలివి. భారతీయులు, తమ కొనుగడిన హక్కుల నుపయోగించుకొనుట యందనకొనవలె యధికసామర్థ్యమును కాల్పయము గనబరచి అనుకొనిన కాలమునకంటె ముండుగ ఈ హక్కుల నధికమొనర్చుట కవసరమగు పరిస్థితులను పరివర్తమునకు తెచ్చిరి. పార్లమెంటువారు, భారతకాననసభను ఏర్పరచియు, కార్యనిర్వాహకవర్తమును మాత్రము, అనభుత బాధ్యతవహించునట్లునర్చుక వత్తుమార్తమే బాధ్యతవహించునట్లునర్చిరి. ఇంతకు ఎక్కువ హక్కు, లాభవలననకాలము కల్గెను. భారతప్రభుత్వమువారు కొక కాలమున ఆంగ్ల ప్రభుత్వము వైపునను, భారతకాననసభ వారివైపునను వాడెకాలము. అందుచే నిఃమిదట, నీ ఆంగ్లకేక మువైపు వాయుటను తిగింది భారతకాననసభవైపునకి అధికముగ వాయుటకు యత్నింపవలెను.

పార్లమెంటుకు విజ్ఞప్తి

నర్ దిన్నా వాచా

లండను, ఏప్రిల్ 13:—తమపత్తును ద్వీగుణ మొత్తుటవలన దేశమునందు వ్యాపించిన అసంతృప్తిని తొలగించుటకు గాను పార్లమెంటువారు వెంటనే తోక్తము గలిగించుకొనవలె నని నర్ దిన్నా వాచాగాను భారతసంస్కరణల సంఘమువారికి తలపినెను.

రూ

క్రమకర్తాగారములందు సమ్మె

బర్లిను, ఏప్రిల్ 13:—క్రమకర్తాగారకార్మికులు 24 గంటల సమ్మెకట్టును ప్రారంభించిరి.

వృత్తికాధికారిని అరెస్టుకేయింపట

వృత్తికాధికారిని సమావేశము సందర్భమున వర్తమానువారు తెల్లిన అను జర్మనవృత్తికాధికారిని అరెస్టుకేసిరి. ఈత దీంతవరకును ఎన్నెవనందు కారావృత్తికాధికారులందు పనికేయించుండెను. తమకర్తవ్యమునువరకు ననుమానముచే నీర దీతవల బర్లిను నవృత్తికవనకేయెను.

అంతట పరామర్శకారులు, వా మారనిని అరెస్టుకేయింపవలెనని ప్రకటించిరి. ఆవాగ్దానముచే వాతడు ఎన్నెవనకు వచ్చినయెటనే ఆత వరకుకేయబడెను.

గనులయజమానుల కంత్రిసందేశము

బాన్సుపత్తును మార్చి 31 వ తేదీనకల చెల్లించనియెడల గనులను వకవరు మరొకెదరునియు, గనులయజమానుల కరెన్సు కేగదమనియు ఇదివరకు దెసరలు దగ్గటిగాను ప్రకటించిరి. ఇందుకు గనులయజమాను లెంతమాత్రమును అంగీకరింపలేదు. ఈ దగ్గటిగాక కాలవనియిని ఏప్రిల్ 15 వ తేదీవరకు పొడిగించిరి.

బ్రిటిషునౌక-రవ్యములుపట్టుకొనుట

ఏప్రిల్ 13:—మార్చి 31 వ తేదీన రవ్యముగనబోట్లు “కేన్సుబాన్సు” అను బ్రిటిషు ట్రాలయకాను, సేమద్వియము సమీపమున అరెస్టుచేసి వర్తననీవును దీనికొనిపోయెను. ఈ విషయమును గురించి మాస్కోలోని బ్రిటిషుఅధికారులు సోవియటు ప్రభుత్వమువారికి తెలిపి సంజాయిషీ గోరవకు.

వివపు బద్ధి-పిజు ఉరిదీయబడుట

కాన్పూ, ఏప్రిల్ 13:—మార్చి 27 వ తేదీన రివల్యూషనరీ కోర్టువారిచే నరికిత బిభింపబడిన వివపు బద్ధి-పిజు ఉరిదీయబడెను.

కర్నూట్ ప్రభుత్వ అధికారులు చాల దీక్షించిపోయి అనుభవము గలుగకేయబట్టిరి.

రాటుము-ఒక ఆంగ్ల మహాకవి

భగవతి కేశవ చైతన్య అనువాద పాల్ గ్రెగోర్ గ్రా (జెనీయంనలి పాటలు వద్యములు జదవుచుండ నీగింది వర్త్య వర్త్యవాసిన ముక్కలను ‘భావం’ రాటుమును గురించి వివరించుచు నుద్దేశించెనయి వానిని ప్రతునింపిన ప్రతునింపవచ్చునయి ఎంగ్ ఇండియా పత్రికకు వంపెను:—

“వెన్నుమాన్సానులో రాటుము మూలబడితలండుటవలన గల్గిన మార్పుల గూర్చి విచారములను తెల్పుచు కొక పెద్దవార్త నును వాయగలను. చలికాలము రాగింతవర్త్య అనారాటుముచే ఉన్నివడకుట వలన వుటుంబుములో చాలమందికి పనియొండెడిది. ముదలయియో(వాడు యెంత దుర్మటుడోను వుంట్టికడ మోయి ఉన్నియేటలు కేయెను. వాచ్చిరములో అనారాటుమోటల జూచిన నెంతయో సంతోషమయ్యెడిది. క్రిందను రెండురాటుములు తరుచుగ పని కేయించుచును. ఇరవయి చిన్న పిల్లలు ఉన్నిని యేటలు కేయింపట సిద్ధముగ నుండుటకై ఉప్పుడిసి కుత్రము కేయింపెను.

“వంజలి ప్రక్కన మోయిని యాకిత!

రాటుము (దిప్పెన రయమున వాడును”

డబ్లియు వర్త్యురర్,

(ఎంగ్ ఇండియా)

త్రేసునందలి బల్లెరియములు

గ్రీకుచార్త న్యములు

సోఫియా, ఏప్రిల్ 13:—వర్త్యున (త్రేసునండు బల్లెరియముల) గ్రీకు అధికారి లానర్త్యమును దౌర్జన్యముల వాడెడించుచు బల్లెరియా ప్రభుత్వమువారు బ్రిటిషు, వరాను, ఇటాలి యను ప్రభుత్వములకు నోటునంపిరి. ఇట్టిపరిస్థితులను తొలగింపవలెనని గ్రీకుప్రభుత్వము వారిని గోరవరే నని అండు దెలుపబడెను. బల్లెరియములకు దేశమునందె తెడలగొట్టుట, ప్రవాసమున నుండుటలను అతికేయవలెనయి తెడలగొట్టుబడిన వారిని తిరిగి వారివారి ప్రదేశములకు వాని జవరే ననియు, గ్రీకు అధికారులు వారియెడలండు లాగుకొనిన అన్యాయము తిరిగి ఇచ్చివేయవలెనయి బల్లెరియా ప్రభుత్వమువారు గోరి. న్యూగ్రీ సంధివరకు అనుసరించి చర్యకేసికొని వర్త్యునత్రేసునండు కాంతిని నెల కొల్పవలెనని బల్లెరియా ప్రభుత్వమువారు వైప్రభుత్వములవారికి కోరిరి.

సంపూర్ణ మద్యవిక్రయనిషేధము

ఇండిపెండెంటు కార్మికపత్తుము

సంపూర్ణ మద్య విక్రయనిషేధమును గురించి బ్రిటిషు ఇండిపెండెంటు కార్మికపత్తునమావేశమున చర్చ జరిగెను. తుదకు ప్రతిపాదనకు నోటునంపి టెట్టగా 163 ప్రతినిధులుగను 152 మాత్రమనుకూలముగాను సమ్మతుల నొసగుటచే నిరాకరింపబడెను.

బ్రిటిషు ప్రభుత్వమువారికి 1912-23 సంకరము కచ్చిక అధికారవాయువు మొత్తము 101 మిలియనులలో 70 మిలియనుల అవాయము వస్తువలన వచ్చెను.

ఈ వర్త్యము కేకమునందలిరాతియ యుగముల తెలియటమూని అయెల్లమును వికేకకర్తావ్యములయెడల తమ బాధ్యతను నిర్వర్తించుటకు వైవా ప్రభుత్వమువారు తెచ్చింజెద రని, వైవాప్రభుత్వ అధికమంత్రి తెలిపెను.

అమెరికా సంయుక్త కర్తావ్యములందు పోలికవర వత్తుముల విలుల యజమానులు, వద్దవర్త్యములు యజమానులు కార్మికుల వేతనములను మార్చి 12½ వా. క అధికమునర్చి ఇది ఏప్రిల్ 24 వ తేదీనందె అమలులోనికి వచ్చును.

జోజయినుండి లివర్నూలునకు జనుచున్న “సర్కాసిక్స్” అను బ్రిటిషు నౌకనూయజాకేవును కేరునకి, సరకుల వికాగమునందు అగ్నిప్రమాదము గలిగెను. అగ్ని చల్లార్చబడెను.

ది ఫిజికల్ కల్చరు

సంపాదకుడు ఎం. వి. కృష్ణారావుగారు

ఇది యొక వారపత్రిక. వెంకటాచలం ఆంగ్ల భాష యందు ప్రకటింపబడుచున్నది. పొల్లు చుదగా 1-8-0. ఆరు నెలలకు 12 అణాలు. ఇందు కేరికాగోస్యమును కాపాడున నుటనుగూర్చిన వ్యాయామములు విభులు వ్యాధిములు ప్రకటించబడుచుండును. వలయునాగు పత్రికాధితి చేస బరకనగడి పోర్టు, కెంకరూరు అని ప్రాయములెను

५॥ ५॥

జాబ్బులు

విలేఖరులకు సూచన

చిన్నమంచి గ్రంథి వేంకటమణిగారు, తా. పర మానందమగారు - ప్రకటించబడిన వింతలుచున్నాయి. జగత్తును - సంతకములేదు. ప్రాసించారు తమ పేరు తెలు పుచు ఉత్తరము వ్రాయవలెను. - (ఆం. ప. సం)

హిందీ తరగతులు

పండిత క. మ. శివరామ్ గారు ఈక్రింది తరగతుల వారం భింతురు. హిందీ ప్రచార కార్యాలయమున (58, వీరభద్ర మొదటివీధి, తిరుపతి కేసి) ఉదయము 7 మొదలు 8 వరకు చెన్నపురి దేశీయసమాజమున (1, తిరుపతివీధి) సాయంత్రము 5 మొదలు 6 వరకు. మైసూరులో దక్షిణసమాజవీధిలో (శ్రీ వి. శారాదాబాయి. ఎ. యం. యల్. గారి యిల్లు) మండర వీలస్ లో సాయంత్రము 7 మొదలు 8 వరకు.

తెనాలి తాలూకా రైతుల సమావేశము.

ఈ నెల 5 వ తారీఖు ఆదివారం 12 గంటలకు తెనాలి తాలూకా రైతుల సమావేశము, తెనాలి తాలూకా దోనే పూడి గ్రామములో వ-రా-శ్రీ, బెజవాడ తాలూకా బోర్డు ప్రెసిడెంటు గారు రా. బి. కోటమూడి గోపాలకృష్ణయ్య చాదరి, బి. ఏ. యమ్. యల్. సి. గారి ఆధిపత్యము క్రింద జరుగును.

ని. నాగభూషణ వర్మ,

వి. బసవయ్య వర్మ,
కార్యదర్శులు.

శ్రీ రామ యజ్ఞము

నూజివీడు తాలూకా ఆకిరెడ్డి గ్రామములో యలమ్రక యశ్వేతు రాజుగారు శ్రీరాజాశోభనాద్రాష్ట్రాపు బసాద్దరు జమీందారుగారు తెనాలి తాలూకా పెదరావుర గ్రామ కాపురము లగు బ్రహ్మశ్రీ రంగారెడ్డి సుబ్బబానుగారిచే ప్రతీ శుద్ధ సప్తమి అనగా 7-4-28-వ తేది మొదలు యిరువది ఒక రోజు శ్రీరామ యజ్ఞమును చేయించ సంకల్పించి యున్నారు. ప్రతిరోజు జ్వలం, హరికథలు, పాటలచేరీలు జరుగుచుండును. భక్తాభిషేకముచేసి, సదర కార్యమును చూచి యానందింప గోరువు న్నాము. ఆకిరెడ్డి గ్రామము గన్నవరం రైలుస్టేషనుకు 18 మైళ్ల దూరములో నున్నది.

(పు ర వా సి.)

వార్త - (తెనాలి)

“వార్త” అను దినపత్రిక నాలుగుమాసములనుండి ఈ క్వరనికృతచే నిరాటంకముగా వెలువడుచున్నది. రిజిస్టరు కాని కారణమున పొరుగుగ్రామ సంపక యీ యూరియోజే సంచారము నుల్పించుచున్నది. రెండుదినములక్రిందటనే రిజిస్టరు చేయబడినది. ఇక యితర పట్టణములకు, గ్రామములకు పంపు ఏర్పాట్లు చేయుచున్నాము. మా పత్రికయందు ఆరుపేజీలకు తక్కువలేకుండ నుండును. మొదటిపేజీయందు విదేశవార్తలు రెండవపేజీయందు సంపాదకీయవ్యాసము మాడవపేజీయందు దేశసమాచారములు, నాల్గవపేజీయందు జాబులు, లేఖలు, మొదలైనవి. మిగత రెండుపేజీలు ప్రకటనలుండును. ప్రతిదినము ముఖ్యమగు వార్త జల్లావార్తలు వ్రస్తముగను వికేతముగను, తెలుప బడుచుండును. మా యజ్ఞకేంద్రము అందరికను సులభముగ ఆన గా విశేష భగ, కాలక్యములు లేకుండ సమాచారములు తెలుపుటయే కావున దినపత్రిక అయినను చందా దున్నును వీలకు నంది క్వంతు X నూ చితిమి. క్వంతు లందరి మౌప్రయత్నముకు తోడ్పడుదుముగాక.

ఇతర గ్రామములకు చందా			
సం॥	చందా	రూ.	8 8 0
ఆర్థ సం॥	”	4 8 0	
మూడుమాసములకు	”	2 8 0	
నెలకు	”	0 11 8	
నిడివత్రి	అర్థజా		
కొమ్మూరి-వెంకటరామయ్య,			
సంపాదకుడు			

గాంధీజీ పంచాంగములు

బ్రహ్మశ్రీ కోటికృష్ణార్య, మార్కండేయకర్మగార్తవే (బ్రహ్మసంహిత పంచాంగములలో గాంధీజీ జానములు తేలుల సరిగలేదని పలువురు వ్రాయుచున్నారు. ఆపంచాంగములలో కా కేలంబుండులేదు. గాని శాసితకర్మలకు నేను తరవాదిని కానప్పటికీ కానియందుండు తప్పులు కనపర్చి సుదరణ చేసికొన వలసిన పద్ధతి నిశ్చరకే తమ పత్రికారత్నంబున బ్రచురించితిని.

ఈకళమును బహుమంది యుగలంబించుచున్నను సరి యయిన కా తెలియజేయలేదు వారికి గృహ్యమునుడి నాకు జలంబు (వ్రాయుచున్నారు. అందరికిని బ్రహ్మ త్తరములు వ్రాయుట సాధ్యముకానందున గాంధీ పాశ్చాత్యపంచాంగములను కొన్ని వేలను తెలుగుభాషలో నమృతంబుచుచున్నాను. అందు ఇంగ్లీషు సంవత్సరమునందుండు మాసములకు తిథులకు సరి యయిన గాంధీజీ మాసములు తిథులు వారములు వగైరా లు మనకున్న భాషాపటముతో సహా పొందుపరచబడ్డది. 12 పంచాంగముల వెల ఒకరూపాయ, పోస్టేజీ వేరలేదు. ముందుగ పోస్టేజీ చీట్లములముగ బంపవలెను. క్రయాభివము గుంటూరులో నున్న కారదాసికేతన భువే శ్రీనివాసాల కుపయోగింపబడును.

రక్తాక్షి సంకల్పమునకు బూర్జమై గాంధీ పంచాంగ ములు మహాత్మునియొక్కయు గొందరు దేశభక్తులయొక్కయు ఛాయాపటములతో బ్రచురింపబడును. అందు సౌరమాస చాంద్ర మాస క్రిస్తు గాంధీ సంవత్సరములు వివరముగ గనబరచబడును. వేరపంచాంగములతో నవరసముండదు. కాని యాపని వెంటనే నెరవేర్పలేదు. పనిచేయ బారంభించినాను. కాబోవు కాలగను లోగా బ్రచురించెదను.

మరియు గాంధీజీమానుకూలించి నావలన వివగోరువారు వ్రాయుచురని వీరై నువత్తుకు నిరత గ్రామములకు నా భిన్న మిద బోవుట కుర్చీపించుచున్నాడను.

గాం॥శ్రీ. ౨ సం॥ } వింజమూరి భావనాచార్యులు
స్వరాజ్యమాసం } గుంటూరు.
౧౭ వ తేది }

ఆంధ్రనాటక సర్వస్వము

కడచిన మార్చి 29 తేది గురువారమునాటి వత్రికయం దు నై క్వి కతో నేను వ్రాసిన వ్యాసమున/ చదువరులు చూచి యేయుండును. ఈవిషయమై శ్రీయుత వెదురుమాడి కేవగిరి రావు పంతులుగారు తెలిపిన విధమున, నేను మర్రాత్తరాంబ నూరికాశ్రీగారిని క్వయ్యముగ దక్షింపుట కళక్తువనై యుండుటచే, వారికి నేడే యుత్తరము ద్వారా నాయుత్తరమునుగూర్చి తెలుపుచు, ‘దగినవలసే నిన్నునికోరియున్నాను. వారిపత్నీత్వర ముచూచిన వెంటనే “యాంధ్రనాటక సర్వస్వ” కోశమున, ప్రకటించ యిచ్చించెను.

ఇంకొకవిషయము చెప్పవలసియున్నది. ఇట్టివానినిగూర్చి యే“సారస్వతసర్వస్వ” మను పేర, బృతిక గా (జాతిమాసమున, ప్రకటించుటకు బ్రహ్మశ్రీ ఏలూరుపాటి రామభద్ర చణుగులు గారు (కలుకు) ప్రయత్నించుచున్నట్లు కడచిన మార్చి 30తేది శుక్రవారమునాటి పత్రికలకు తెలియించున్నది. వీరియద్యము మనకును, నా తుండ్యమనకును మిగుల భేదమున్నది. వారు మాసపత్రికను వెలువడతేని యందనేకవిషయముల జర్పించుచు నా ప్రయత్నముట్టిది కాదు. నేను ప్రకటింపదలచిన కోశమున హొ క్కనాటకములవిషయమేయుండును. అందుచేతనే అది“ఆంధ్ర నాటక సర్వస్వము” అను పేర రాజిల్లును. ఇది మాస పత్రికా రూపమున గాని, వారపత్రికా రూపమున గాని యుండదు. కేవలము గ్రంథరూపముననే యుండును. నాటకములు ప్రదర్శించు వారను, జరుగెడి కథాపాటలు వింటు వారను, ప్రస్తుత మార్గ దేశమునను, నాటకములలో, జీవించుచున్న మూడవలంబినను ముంజేలి కలకణములతో నీకోశమునందుండును. కోశము చాలవెత్త దియే యగును. ఇదియే నా ప్రయత్నము.

ఈ కోశమునందు నాటకములం గూర్చిన వివరములను తెలుసుకో, మాదిరి జూపుటకు ఆంధ్రపత్రికయందునైవారము చింతామణి నాటకమునుగూర్చి వ్రాయబడును.

ద్రోణంరాజు సీతారామాచార్య,

నవవిలా కార్యస్థానము, చల్లపల్లి, బందరుతాలూకా.

బాపట్ల తాలూకా ఎయిడెడ్

ఎలిమెంటరీ స్కూల్స్ మేనేజర్లకు

శ్రీ గుంటూరుజిల్లా ఎడ్యుకేషనల్ కౌన్సిలుకు జిల్లా సంఘ ఎన్నికలములనుక, మన జిల్లాలోని (మిమకామే కేజర్ల నుగాక మిగతా) ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీ స్కూల్స్ మేనేజర్ల నిద్దరిని మెంబర్లుగా తీసికొను సంకల్పితమును వికేతముయ్యయందు ఉదయ్యును. అందుకు గాను ముందు తాలూకా సంఘ నేవ్వర చుకొని, తాలూకా ఎన్నికలు జరుపుకొనవలసి యున్నది. కావున, బాపట్లతాలూకాలోని (మిమకామే పాలసలోనున్న ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీ బడుల మేనేజర్లగాక) అన్ని బాబడుల ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీ బడుల మేనేజర్లను, తాలూకా సంఘ ము నేవ్వరచుకొని, తాలూకా ఎన్నికలు జరుపుకొనవలసి గాను 1928 ఏ.పి.జూన్ 15 ఆదివారము కోజు క్లబ్ 1 గంట కు తప్పక బాపట్లకు దయచేయవలెదనను. ఆధ్యక్షుని అధి డే సర్దుంబుకొనబడును.

ఇటులనే ఈజిల్లాలోని అన్ని తాలూకాల ఎయిడెడ్ ఎలిమెంటరీ బడుల మేనేజర్లను, తమరమ తాలూకా సంఘ ల నేవ్వరచుకొని తాలూకా ఎన్నికలను వెంటనే నెరవేర్చుకొన బాధితులు.

సంకా ఉపేంద్రరావు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

ఏప్రిల్ 5-వ తేది గురువారము

(1) భాన్యములు

విషయము	చందా	మొదలు.	వరకు.
కుసుమ తెనాలి	” ౪ 45 గంట	రూ 11-8-0	18-0-0
నెల్లూరి	” 45 గంట	” 15-12-0	18-8-0
పిట్టిని	” 45 గంట	14-0-0	16-8-0
రాగులు ర. 164	బస్తా 1-1	”	8-8-0
నల్లపల్లి	”	” 22-0-0	24-0-0

(2) వస్త్ర భాన్యములు

కందులు బస్తా 1-1	198 ర.	10-8-0	౪ 11-0-0
నెల్లూరి	” 45 గంట	” 10-8-0	12-0-0
నెల్లూరి	” 45 గంట	” 11-8-0	12-0-0
మినుములు	” 45 గంట	” 18-8-0	14-8-0
కులము	” 45 గంట 164	” 7-0-0	7-8-0

(3) నూనె వస్తువులు

నల్లపల్లి నూనె రూ 1-1	౪ 180-0-0	165-0-0
నెయ్యి న 1-1	” 14-0-0	22-0-0
కొండాపురం నెయ్యి నెయ్యి రూ 1-1	” 60-0-0	62-0-0
యెంతకడనెయ్యి	” 56-0-0	58-0-0
నెయ్యి నెయ్యి నూనె రూ 1-1	” 140 మిమకామే 180	
అనునము నూనె రూ 1-1	” 124-0-0	125-0-0

(4) చిల్లర వస్తువులు

బాబుకనుపు రూ 1-1	౪ 160-0-0	165-0-0
మారకనుపు	” ౪ 110-0-0	115-0-0
మిరకనూనె (గుంటూరు) రూ 1-1	” 90-0-0	110-0-0
గుంటూరుపాండుకట్టు నీటివందు ముసుగు 1-1	” 40-0-0	48-0-0
కాళహస్తీ సాండుకట్టు	” ౪ 40-0-0	50-0-0
తెలుము రూ 1-1	” 40-0-0	50-0-0
చింతకండు పాతని రూ 1-1	” 48-0-0	90-0-0
” క్రొత్త రూ 1-1	” 85-0-0	42-0-0

(5) ఇనుము

జిల్లా కలం రూ 1-1	” 40-0-0	
చక్రం	” 39-0-0	42-0-0
కప్పుడు	” 39-0-0	40-0-0

(6) లోహములు

నంది 100 కుంబంబి	” 80-0-0	84-0-0
మంగారము, కుంబము 1-1	” 24-8-0	25-8-0
నవరస 1-1	” 15-10-9	
ఇత్తడి రూ 1-1	” 380-0-0	805-0-0
కాగి పిట్ట	” 855-0-0	860-0-0
అపార్తా చక్కన రూ 1-1	” 54-0-0	55-0-0

(7) రంగులు

అత్త క్రిష్ణుడు 20 షీట్లు	” 100-0-0	105-0-0
కొట్టికెక్కుడు 20 షీట్లు	” 100-0-0	105-0-0
కింహంబురూ 20 షీట్లు	” 100-0-0	105-0-0
అత్తకృష్ణుడు 16	” 90-0-0	95-0-0

పంశూరి సుబ్బారావు

అమృతాంజనము

మహామారి (ప్లేగు) నుండి ఎంతమాత్రము భయము లేదు (1045-4)
 ప్రతి గదియల మహారాణి సాహెబుగారి మెప్పుచే బంగారు వతకమును బొందిన
 వైద్యరత్న పండిత డి. గోపాలాచార్యగారి (2)

ప్లేగు ఔషధములు

కడచిన యిరువదియైదు వత్సరముల కాలముగ ఇండియాలో నెలకొనగలములందును, ఇక్కా మున్నగు పలుప్రదేశములందును ఉపయోగించబడి అనేకులను రక్షించినది.

జ్వరమునకు హైమాది పానకమును, గడ్డలకు శతభౌతపుత్రమును, ఉపయోగింపదగినవి
 ఇవి ప్లేగును గుణపరచుటయే గాక, రాకుండ చేయుటకును చాలినవి. ప్లేగుగల ప్రదేశములందు పానకమును పీచు
 బియ్యమును ప్రకారము నేవించుచుండిన, ప్లేగుచాధ ఎంతమాత్రమును సోకదు. ఈ మందులను పిన్నలు, పెద్దలు, గర్భిణి
 స్త్రీలు కూడ ఉపయోగించవచ్చును. ప్లేగుగల పోటీజీవులను ప్రత్యేకముగా కట్టలాగు ఉచితము

హైమాదిపానకము 6 అవున్సుల పీసాకు 1-4 లు } శతభౌతపుత్రము 1 అవున్సు పీసాకు 0-14-0 లు
 3 " " 0-12 " " " 0-10-0

తంత్రివిలాసము:—“పండిట్” మదరాసు. ఆయుర్వేదా, శ్రమము 41, ఆచారవర్ణి వీధి, మదరాసు.

"Everybody's
 favourite
 Toilet
 Kamizia oil &
 Otto Dilbahar
 Sold Every
 where."

వెంటుకలే అందము.
 రాలిపోకుండ, జాగ్రత్త!

వెంటుకలు దున్నెంతో పొడి రాకమునకే త్వరకమును.
 పొడిచుటకు వెంటుకల వెంటుకల వెంటుకల పొడిచుటకు.
 అంతవరకు రానియ్యవద్దు.

కామిసియా నూనెను
 వాడుట మొదలు పెట్టుడు.

ఇది వెంటుకల వేయబడినది.
 వెంటుకల వెంటుకల రోగమును, రోగమును మున్నగు,
 యాది దున్నెంతవరకు.
 వెంటుకలు వెంటుకలు గాని, గడ్డలకు గాని యుండదు.
 మీ వెంటుకలకు మరల యెప్పుడీ వెంటుకలను గడ్డల వల్ల
 కల నుండి వెంటుకలు చూచును.
 ఈ రోగమునకే దీనిని వరిపించి చూచును.
 వెంటుకలు వెంటుకల వెంటుకల రోగమును.
 కామిసియా నూనెను నిన్ను సర్వోత్కృష్టముగా నేయును.
 వెంటుకల 1-1 1/2 మాత్రము. వి. పి. చార్జీలు ప్రత్యేకము.
 అన్ని పోస్టులలోను ఈ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము
 విక్రయించబడుచున్నది.

ఇది మంచి లక్షణముగా రంధ్రమును ముగియ, శరీరము
 పొడవైనదిగా చేయును, లేక అల్పముగా చేయును వాటివలన నుండ వలెను, లేదన్న,
 "టెటో డిల్ బహారు" కు న్రాయము.
 ఇది వెంటుకల రోగమును, అల్పముగా చేయును, అల్పముగా చేయును.

1 కొప్పు అడ్డ 1-1 కొప్పు 2-0-0
 1 కొప్పు " " 0-12-0
 1 కొప్పు " " 0-10-0

ఆంగ్లో యిండియా డ్రగ్స్ అండ్
 కెమికల్స్ కంపెనీ,
 155 బామ్బాయ్ మార్గము, బాంబాయి.

తెలుగు భాగంధములు	
సివిల్ ప్రావీజ్ కోడ్ కాలిగ్రాఫి	5-0-0
క్రిమినల్ ప్రావీజ్ కోడ్ డిటా	6-0-0
ఇండియన్ పీనల్ కోడ్	3-0-0
రియలెస్ట్ అక్ట్	2-0-0
కాంట్రాక్ట్ అక్ట్	3-0-0
ఆర్టిఫిషియల్ ట్రాన్స్ మిషన్ (పాబ్లిక్ అక్ట్)	3-0-0
యెక్స్ ప్రొటెక్షన్ అక్ట్	2-0-0
ఇన్ కంట్రాక్ట్ మూన్ గ్యూలు	1-0-0
ఇన్ సూల్ వెస్ట్ అక్ట్	2-0-0
కాన్ ఫోర్స్ అక్ట్	3-0-0
ఇండియన్ కంపీస్ అక్ట్	3-0-0
యెక్స్ ప్రొటెక్షన్ అక్ట్	3-0-0
ప్రాప్ర అక్ట్ (నూతన మార్పులతో)	2-0-0
కొర్పొరేషన్ అక్ట్ (డిటా)	2-0-0
పంచభాషి	0-10-0
శతకరత్నావళి (నూతన కూర్పు)	2-0-0
కళారత్నావళి	1-4-0
విక్టోరియా డిటా, మైలాపూరు, మద్రాసు.	

మదనకామేశ్వర లేవ్యము
 దుర్బలుల సాటికి పండిత:— మేనాను, నిక్కా, కర్క
 నమ్మ, నిస్సత్తుక, అతిమాత్రము, మొదలగు వాటిని వారికి
 మంచి బలమును, యవ్వమును, కాంతిని, వీర్యవృద్ధిని, శరీర
 తృప్తిని, కలిగించు వరప్రసాదము. 2 వర్షము చాలును. 20 రు
 వర్షము 1-4-0. వి. పి. చార్జీ 0-8-0 (8851)
 రోజుపువ్వు లేవ్యము:— ఇది మలబద్ధమును పోగొట్టి
 కాల విరేచనమును చక్కగా కలిగించుటలో అమృతప్రాణము.
 15 రు వర్షము 0-10-0, వి. పి. చార్జీ 0-7-0.
 వి. పి. చార్జీ, ఆయుర్వేదము, శరీర శక్తి, వెంటుకలల్లా.

మలయచందనము

గనేరియా అను రోగమునకు వీరకము.
 పక్షము లేదు. పితికారితో చుది లేదు.
 ఎలుపు, వెలుపు, వచ్చు, అను ముగ్ధ.
 విభమును రోగమును ముగ్ధమును.
 పూసలతో ముగ్ధము. స్త్రీల బుగ్గల
 కాయలకు కూడ ఇది కావలెను.
 (1251) వర్షము 1 రు 2-4-0
 గంధర్వ ఫార్మసీ, రాయవరం (గోదావరి జిల్లా).
 మేలయిన స్వచ్ఛత
"మంగలి కత్తులు"
 కప్పుతాళములు.
 ఆంధ్రసామంతి వేయబడినది. ప్రాప్తమింపును.
 వెంటుకలకు కాయలకు కూడ న్రాయము.
 వి. వెంకటేశ్వర్లు అండ్ కో లిమిటెడ్
 కలెక్టు అండ్ లాక్ మేకర్లు 10.
 వైద్యులకు. (గోదావరి జిల్లా)
 రెవెన్యూ డి. కె. "ఇండియా" వైద్యులకు.